

Bijlage niet ter vaststelling (GS begroting 2026)

Publicatiedatum: 24 september 2025

Documentnummer: UTSP-1672760601-1721

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1. Ruimtelijke ontwikkeling.....	3
2. Landelijk gebied	10
3. Bodem, water en milieu	17
4. Klimaat en Energietransitie.....	22
5. Bereikbaarheid Publieke mobiliteit	29
6. Bereikbaarheid Gezond en veilig.....	33
7. Bereikbaarheid Infrastruct. en Benutten.....	38
8. Cultuur, erfgoed, recreatie en toerisme.....	42
9. Economie	49
10. Bestuur	56
11. Overzicht Overhead	64

1. Ruimtelijke ontwikkeling

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel

- 1.1 De omgevingsvisie zorgt voor een goede afweging tussen plannen en Utrechtse kwaliteiten door concentreren en combineren
- 1.2 De gebiedsontwikkeling is integraal en gericht op efficiëntie en kwalitatief hoogwaardig ruimtegebruik.
- 1.3 Er is passende woonruimte die aansluit bij de woningbehoefte in de provincie Utrecht.

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsdoel	P1-1	Omgevingsvisie afweging plannen
-------------	------	---------------------------------

Meerjarendoel 1.1.1 Het provinciaal omgevingsbeleid is beter en integraler.

Wat doen we?

1. We leggen onze integrale lange termijn ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving vast in onze de Omgevingsvisie provincie Utrecht. We streven ernaar deze actueel te houden, en actualiseren haar in principe eens in de vier jaar. Daarbij betrekken we mede-overheden en inwoners. De wijziging wordt in het najaar 2026 vastgesteld.
2. In de Omgevingsverordening staan al onze regels over de fysieke leefomgeving. Om deze actueel en goed toepasbaar te houden wordt deze periodiek gewijzigd. Deze wijziging wordt, samen met de wijziging van de Omgevingsvisie, in 2026 vastgesteld.
3. Wij maken samen met gemeenten en regio's plannen voor het realiseren van voldoende woningen en bedrijventerreinen met een goede kwaliteit. Dat leggen we vast in het Provinciaal Programma Wonen en Werken (PPWW). Door deze regelmatig te actualiseren spelen we goed en flexibel in op maatschappelijke ontwikkelingen en de daarmee samenhangende behoeftes. In 2026 wordt het nieuwe PPWW vastgesteld door GS.

Beoogde resultaten:

- De wijziging Omgevingsvisie provincie Utrecht is vastgesteld door PS.
- De wijziging Omgevingsverordening provincie Utrecht is vastgesteld door PS.
- Het PPWW 2026 is vastgesteld door GS.

Meerjarendoel 1.1.2 Provinciale belangen zijn beter geborgd in samenwerking met (boven)regionale partners.

Wat doen we?

1. We werken samen met Rijk, buurprovincies, gemeenten, regio's en waterpartners om onze provinciale doelen te behalen. We versterken onze positie in diverse Rijk-regiosamenwerkingstrajecten. Hierdoor kunnen we beter sturen op het maken van afspraken met andere overheden over het realiseren van ambities, de onderlinge rolverdeling en in te vullen randvoorwaarden, waarbij ook de integraliteit gewaarborgd wordt. We benutten hiervoor de jaarlijkse Bestuurlijke Overleggen Leefomgeving en MIRT met Rijk en regio.
2. We geven uitvoering aan de wederzijdse afspraken die gemaakt zijn in het Ruimtelijk Arrangement 2025. Daarnaast evalueren we met het ministerie VRO het proces van Ruimtelijk Voorstel en Ruimtelijk Arrangement.
3. In NOVEX-gebieden komen veel nationale opgaven samen, is de transitie ingrijpend of overstijgt het de grenzen van de provincie. NOVEX-gebieden zijn door het Rijk aangewezen. De provincie Utrecht kent vier NOVEX-gebieden, te weten Groene Hart, Utrecht-Amersfoort, Arnhem-Nijmegen-Foodvalley en Schipholregio. We stellen samen met Rijk en regio Regionale Investeringsagenda's op voor deze NOVEX-gebieden. De Ontwikkelperspectieven voor de NOVEX-gebieden vormen daar mede de basis voor.

Beoogde resultaten:

- Uitvoering aan afspraken uit het Ruimtelijk Arrangement waaronder:
 - o Werkplaats Kraag van Utrecht: een ontwerp onderzoek naar hoe urgentie transities kunnen worden verbonden met de integrale ontwikkeling van de Hollandse Waterlinies.
 - o Investeringsagenda Gezondheidsmetropool: Agenda voor de versterking van de internationale positie van het gezondheidscluster.
- Regionale Investeringsagenda's voor NOVEX-gebieden Groene Hart, Utrecht-Amersfoort, Arnhem-Nijmegen-Foodvalley en Schipholregio.

Meerjarendoel 1.1.3 Het provinciaal omgevingsbeleid is beter geborgd in samenwerking met gemeenten.

Wat doen we?

1. Wij borgen onze provinciale belangen door beïnvloeding van gemeentelijke plannen. Dit doen wij door in te zetten op vroegtijdige betrokkenheid bij gemeentelijke plannen. Ons wettelijk instrumentarium is daarbij een stok achter de deur.
2. Het Coördinatiepunt organiseert de advisering op gemeentelijke ruimtelijke visies, programma's, plannen en initiatieven op een snelle en integrale manier door middel van het Integraal Planteam (IPT).
3. Het werken onder de Omgevingswet optimaliseren we door afstemming met de andere Coördinatiepunten in de beleidscyclus. Door gericht relatiemanagement geven wij structuur aan de gebiedsgerichte aanpak en dialoog met gemeenten. Samen leggen wij werkafspraken en doelstellingen vast en creëren we een gezamenlijk overzicht van ruimtelijke initiatieven, zodat we vroegtijdig en samenhangend onze en gemeentelijke belangen kunnen borgen bij de gebiedsgerichte uitwerking van beleid.

Beoogde resultaten:

- Voor 75% van de gemeenten hebben we een digitaal overzicht klaar van gebieds- en op uitvoering gerichte initiatieven en hoe we deze verbinden aan provinciale opgaven.
- Het coördinatiepunt gemeentelijke, plannen en initiatieven is ingericht om integrale afstemming en koersbepaling voor de beleidsdoorwerking snel en efficiënt te organiseren. De hiervoor ontwikkelde overlegvormen en instrumenten zijn geëvalueerd en doorontwikkeld.
- We versterken de relaties met gemeenten en werken efficiënt samen onder de Omgevingswet.

Meerjarendoel 1.1.4 Omgevingsinformatie en monitoring van omgevingsbeleid wordt beter ingezet

Wat doen we?

1. Wij houden onze systemen en gegevens actueel om de aansluiting op de landelijke voorziening van het digitale stelsel voor de Omgevingswet te borgen. Daarnaast richten we ons regionaal, interprovinciaal en landelijk op betrouwbare en bruikbare informatie over de leefomgeving (informatieproducten) gericht op een gemeenschappelijke informatiebasis voor de ruimtelijke opgaven.
2. We passen onze 'digitale scenario's' toe, die ons moeten helpen bij een veelheid aan gebiedsgerichte vraagstukken, en verkennen de regionale samenwerking hierin.
3. We ondersteunen monitoringsactiviteiten door voor verschillende monitors een vergelijkbare digitale omgeving in te zetten, waarbij de systematiek van de monitor omgevingsbeleid leidend is. We bevorderen integraliteit en betrouwbaarheid door ook voor verschillende monitors zoveel mogelijk dezelfde informatiebasis te hanteren. Het inrichten van een provinciaal indicatorenregister helpt overzicht te houden en kwaliteit te bewaken. De monitor Omgevingsbeleid ontwikkelen we door in lijn met wijzigingen in de Omgevingsvisie en actualiseren deze regelmatig op basis van (met name) informatie uit de provinciale programma's

Beoogde resultaten:

- De juridische werkingsgebieden van beleid (geografische duiding) zijn actueel en onderdeel van een eenduidige informatiebasis voor programma's onder Omgevingswet.
- We delen een digitale 3D simulatieomgeving om ruimtelijke afwegingen inzichtelijk te maken.
- De monitor Omgevingsbeleid is geactualiseerd. We maken een aanzet voor een indicatorenregister.

Beleidsdoel	P1-2	Gebiedsontwikkeling en ruimtegebruik
-------------	------	--------------------------------------

Meerjarendoel 1.2.1 Door gebiedsgericht participeren en reguleren gaan ruimtelijke ontwikkelingen sneller leiden tot een beter ruimtegebruik.

Wat doen we?

1. Om provinciale belangen te realiseren, leggen we burgerbindende planologisch-juridische kaders vast. Dit doen wij onder andere in de vorm van projectbesluiten.
2. We zetten bij projecten en gebieden, waar integrale en complexe opgaven spelen die direct raken aan ons omgevingsbeleid actief in ter bevordering van samenwerking en het behalen van provinciale doelen. Dit doen wij vanuit en met het maatschappelijk initiatief, in samenwerking met gemeenten, waterschappen en waar nodig het Rijk.
3. We werken samen aan diverse projecten zoals Groot-Merwede (A12-zone), Rijnenburg, Amersfoort-Bovenduist, de Gebiedssamenwerking A(mersfoort) tot Z(eist), Regiopoorten (bv Driebergen-Zeist), Veenendaal de Klomp en De Nieuwe Meent.

Beoogde resultaten:

- We vervolgen de projectprocedure voor Hoogspanningsstation Utrecht Noord en Amersfoort Noord in het kader van de netcongestie. We vervolgen de projectprocedure windenergie (RES) voor in ieder geval Wijk bij Duurstede, Stichtse Vecht en Montfoort/Oudewater en aanvullend een nog te bepalen aantal gebieden.
- Mogelijk starten we de projectprocedure voor de Rijnburg (Gelderland wordt trekker) en voor de Rondweg Veenendaal-Oost.
- In de gebiedssamenwerkingen zorgen we voor een integrale provinciale inbreng en zetten stappen zoals het maken van bestuurlijke afspraken om richting uitwerking en realisatie te gaan.

Meerjarendoel 1.2.2 Hart van de Heuvelrug en Vliegbasis Soesterberg is ook opgenomen in de paragraaf grondbeleid.

Wat doen we?

1. We ronden de realisatie van laatste twee resterende natuuropgaven zover mogelijk af. Dit zijn de vergroening van Kamp van Zeist en de aanleg van de ecologische corridor over Camp New Amsterdam.
2. B.V. Hart van de Heuvelrug geeft in opdracht van ons de woningbouwgronden van De Vliegbasis Zuid (voorheen Sortie 16), De Vliegbasis Noord (voorheen Woonwijk Vliegbasis Soesterberg) en Kavels Westflank uit. In totaal gaat het om circa 450 woningen. B.V. Hart van de Heuvelrug heeft een selectieprocedure doorlopen ten behoeve van het vastleggen van drie marktpartijen (ontwikkelaars) om de projectmatige woningbouw te realiseren. Daarnaast worden ook kavels aan particulieren verkocht. B.V. Hart van de Heuvelrug selecteert ook een civiel aannemer om De Vliegbasis bouw- en woonrijp te maken. Voorafgaand aan het bouwrijp maken is het plangebied functievrij gemaakt zodat in 2026 daadwerkelijk gestart kan worden met de woningbouw.
3. B.V. Hart van de Heuvelrug pakt in onze opdracht de PFAS verontreiniging van de bodem en het grondwater op de voormalige vliegbasis aan. Na het opstellen van een saneringsplan op hoofdlijnen en het verkrijgen van een beschikking zal in 2026 gestart worden met de sanering/uitvoering.

Beoogde resultaten:

- De sloop van de opstallen en verhardingen zijn gereed en de inrichting van het natuurgebied Kamp van Zeist (15 hectare) is uitgevoerd. De inrichting van ecologische corridor over Camp New Amsterdam (14 hectare) is in uitvoering.
- Voor het project De Vliegbasis zijn de ruimtelijke procedures afgerond en ontheffingen/vergunningen voor flora en fauna-activiteiten aangevraagd danwel afgerond en daarmee onherroepelijk. Partners zijn geselecteerd en de eerste planontwikkelingen uitgewerkt. Het bouwrijp maken van de plangebieden is gestart.
- Het PFAS saneringsplan op hoofdlijnen is gereed; de procedures en aanvragen voor beschikkingen, vergunningen en ontheffingen zijn doorlopen, de plannen van aanpak (deelplannen) en werkbestedingen zijn afgerond en diverse benodigde aanbestedingsprocedures doorlopen, zodat nadien met de sanering kan worden gestart.

Meerjarendoel 1.2.3 Groen groeit beter mee met rode ontwikkelingen

Wat doen we?

1. We werken in het samenwerkingsprogramma Groen Groeit Mee met onze Pact partners, publiek /privaat, samen aan de ambitie om het (recreatieve) groen en water in onze regio evenwichtig mee te laten groeien met de duurzame verstedelijking.
2. We werken samen met onze regiopartners in vijf voorbeeldgebieden om te komen tot integrale ontwikkelperspectieven voor het toevoegen van publiek toegankelijk recreatief groen uitloopgebied in relatie tot de verstedelijkingsopgave.
3. We ondersteunen gemeenten bij het aantoonbaar bijdragen aan publiek toegankelijk of beleefbaar groen, gekoppeld aan de uitbreidingslocaties. Waarbij de inwoners toegang krijgen tot landschappen met een kwaliteit die aansluit bij recreatieve wensen en behoeften en waarbij kwetsbare natuurgebieden worden ontlast.

Beoogde resultaten:

- In de Groen Groeit Mee voorbeeldgebieden hebben we met de betrokken partijen samenwerkingsovereenkomsten gesloten om gezamenlijk te komen tot concrete projecten inclusief de bijbehorende bekostiging en zijn we gestart met een deel van de uitvoering van deze projecten.
- Met de tenderregeling willen wij projecten bekostigen tussen het stedelijke en landelijke gebied om de ontwikkeling van doorgaand groen, groen van voordeur tot landschap stimuleren en daarmee de ontwikkeling van groene corridors versterken.
- In 2026 hebben we een monitor opgesteld waarmee we de kwantitatieve en kwalitatieve resultaten van GGM in beeld kunnen brengen.

Beleidsdoel	P1-3	Passende woonruimte woningbehoefte
Meerjarendoel	1.3.1	Het provinciaal volkshuisvestingsbeleid ondersteunt beter de volkshuisvestingsopgave

Wat doen we?

1. **Beleid:** We ontwikkelen volkshuisvestingsbeleid op basis van wettelijk instrumentarium om de volkshuisvestingsopgave aan te pakken. We nemen een regierol over de volkshuisvestingsopgave in lijn met het Wetsvoorstel versterking regie volkshuisvesting. We gaan het proces en de uitwerking voor een provinciaal volkshuisvestingsprogramma (met aandacht voor o.a. aantallen, passendheid, toekomstbestendigheid, netbewust bouwen, leefbaarheid en betaalbaarheid) verder vormgeven. We nemen onze rol in het stimuleren, richting geven, ondersteunen en toezicht houden t.a.v. de uitwerking van de regionale afsprakenkaders van de huisvesting van ouderen en aandachtsgroepen met een evenwichtige verdeling. We informeren PS via de kaders van de Omgevingsvisie en de verkenning voor het Volkshuisvestingsprogramma. In onze regierol geven we aan wat de provinciale volkshuisvestingsopgave is.
2. **Expertise:** Om de de volkshuisvestingsopgave aan te pakken, adviseren we zodanig dat woonruimte die wordt toegevoegd in de provincie Utrecht passend, betaalbaar, toekomstbestendig en netbewust is. Dit bevorderen we onder andere via de afspraken die we hebben gemaakt met gemeenten, corporaties, waterschappen en marktpartijen (zoals in de woondeals, het convenant toekomstbestendige woningbouw, een betere borging in Omgevingsvisie en verordening). Daarnaast organiseren we verschillende inhoudelijke sessies, zijn we aanspreekbaar voor vragen en ontwikkelen we tools en handreikingen die gemeenten en bouwende partijen verder helpen, zoals op het gebied van netbewust bouwen en aandachtsgroepen.
3. **Monitoring:** We zetten ons in voor het terugdringen van het woningtekort tot 2% in 2030. We bevorderen de bouw van woningen in het betaalbare segment. We streven ernaar om de woningbouwprogrammering op regionaal en gemeentelijk niveau te laten voldoen aan de eis van twee derde betaalbaarheid en dat 30% van de woningen die worden toegevoegd sociale huurwoningen zijn. Deze ambities en afspraken worden nauwlettend gemonitord. We ontwikkelen de planregistratie en de monitor wonen door zodat we beter regie kunnen voeren op het woondossier.

Beoogde resultaten:

- In 2026 is het volkshuisvestingsprogramma gereed voor vaststelling (afhankelijk van wetgevingstraject).
- De Regio-indelingen t.b.v. de huisvesting van aandachtsgroepen zijn vastgesteld door GS, in lijn met het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting.
- In samenwerking met alle woondealpartners (Rijk, regio, gemeenten en woningcorporaties) zijn de drie regionale woondeals herijkt. Bij de 3 Versnellingstafels in de regio's werken provincie, gemeenten, corporaties en bouwpartners samen om de belemmeringen in de bouw op te lossen.

Meerjarendoel 1.3.2 De woningbouwopgave vindt sneller en vraag gestuurd plaats.

Wat doen we?

1. We zetten ons actief in om de sleutelprojecten uit de regionale woondeals sneller te realiseren. Dit doen wij door het bieden van kennis- en netwerkbijeenkomsten, de inzet van ons expertisenetwerk, het jaarlijkse woningbouwcongres en diverse pilots voor betaalbare en toekomstbestendige, netbewuste woningbouw. Tevens ondersteunen wij onze partners financieel door het uitkeren van flexpoolmiddelen, het meefinancieren van WBI-aanvragen en het afdekken van het laatste deel van de onrendabele top. Gezien de grote tekorten geven we extra prioriteit aan projecten van meer dan 500 woningen.
2. We hebben een aanjaagrol in de aanpak van provinciebrede knelpunten en randvoorwaarden in de woningbouw. We voeren hier ook een actieve lobby op richting het Rijk.
3. We gaan aan de slag met pilotprojecten gericht op het beter benutten van de bestaande voorraad.

Beoogde resultaten:

- We voeren het programma Versnelling Woningbouw en de herijkte regionale Woondeals uit en jagen hiermee de planvorming en realisatie van voldoende de woningen aan.
- Wij leveren concrete ondersteuning aan woningbouwprojecten in alle 26 Utrechtse gemeenten. Deze ondersteuning leveren we aan gemeenten en corporaties,.
- We ondersteunen projecten die woningen toevoegen door beter benutten en jagen dit verder aan door de mogelijkheden van beter benutten van de bestaande voorraad onder de aandacht te brengen bij stakeholders.

Meerjarendoel 1.3.3 Wijken zijn vitaler door een integrale aanpak van sociale en fysieke wijkvernieuwing

Wat doen we?

1. We werken aan de verbetering van het woon- werk- en leefklimaat in aandachtswijken. Dit doen wij door het uitvoeren van de Regiodeal voor de aanpak van de wijken Overvecht in Utrecht, Centrale As in Nieuwegein, Vollenhove in Zeist en Liendert in Amersfoort.
2. We bestendigen de integrale aanpak met fysieke, sociale en economische projecten en interventies en sturen op basis van geleerde lessen bij in de uitvoering.
3. We werken op verschillende niveaus samen met Rijk en gemeenten als één overheid en spelen een verbindende rol tussen betrokken partijen door het organiseren van kennisuitwisseling en netwerkbijeenkomsten, monitoring en het doen van aanvullend onderzoek.

Beoogde resultaten:

- Het kennis- en monitoringsprogramma levert bruikbare informatie op over effectieve interventies en kan worden benut voor bijsturing van de integrale wijkaanpak. Het participatieve deel van het monitoringsprogramma loopt met ruimte voor lokaal maatwerk.
- Er is een (provinciebreed) leernetwerk voor de Vitale Wijken aanpak gericht op kennisdeling over de effectiviteit van interventies in de vier wijken. Dit wordt communicatief ondersteund.
- Er is een lerende aanpak waarbij succesvolle interventies en lessons learned worden benoemd en gedeeld met alle gemeenten binnen de provincie.

Meerjarendoel 1.3.4 Het aantal plekken voor opvang van asielzoekers en de huisvesting van statushouders sluit beter aan bij de opgave.

Wat doen we?

1. We ondersteunen gemeenten bij het vinden en realiseren van voldoende kwalitatieve opvangplekken voor asielzoekers die passend zijn in de omgeving. Dit doen wij conform de Utrechtse Aanpak.
2. We coördineren de provinciale opgave voor de opvang van Oekraïense ontheemden.
3. We ondersteunen gemeenten in de huisvesting van statushouders. We werken hierin samen met het toezicht op de uitvoering van de gemeentelijke taakstelling huisvesting vergunninghouders (10.6.1 IBT).

Beoogde resultaten:

- We ondersteunen gemeenten in het vinden van oplossingen in de asielketen en het voldoen aan de wettelijke taakstellingen voor de opvang asielzoekers en de huisvesting van statushouders.
- We ondersteunen gemeenten in het voldoen aan hun opgaven voor de opvang van Oekraïense ontheemden.
- We ondersteunen het bestuurlijk proces gericht op coördinatie en regie via de Provinciale Regie Tafel (PRT).

Wat gaat het kosten?

Beleidsdoel Meerjarendoel	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
P1-1 Omgevingsvisie afweging plannen	-10.246	-9.877	-9.879	-11.619	-11.574	-9.094
P1-1-1 Het provinciaal omgevingsbeleid	-4.195	-3.487	-3.379	-2.679	-2.679	-2.679
P1-1-2 borging prov. belangen (boven)regionaal	-887	-638	-646	-606	-561	-561
P1-1-3 Borging omgevingsbeleid bij gemeenten	-1.778	-2.233	-2.244	-2.244	-2.244	-2.244
P1-1-4 omgevingsinformatie en beleidmonitoring	-3.387	-3.519	-3.610	-3.610	-3.610	-3.610
P1-1-9 Stelpost Balans en Begroting	0	0	0	-2.480	-2.480	0
P1-2 Gebiedsontwikkeling en ruimtegebruik	-4.239	-10.238	-12.133	-5.424	-5.342	-3.850
P1-2-1 Gebiedsgerichte ruimtelijke ontwikkeling	-1.760	-1.689	-1.858	-1.828	-1.828	-1.828
P1-2-2 Gebiedsontwikkeling HvdH en VBS	-1.453	-1.380	-2.663	-853	-853	-853
P1-2-3 Groen groeit beter mee	-1.026	-7.169	-7.612	-2.742	-2.660	-1.168
P1-3 Passende woonruimte woningbehoefte	-14.390	-11.271	-14.311	-10.345	-13.361	-4.177
P1-3-1 Volkshuisvesting beleid en expertise	-724	-1.827	-1.692	-1.708	-1.724	-1.740
P1-3-2 Versnelling woningbouw	-12.472	-8.324	-11.705	-8.084	-11.084	-2.084
P1-3-3 Vitalere wijken soc. en fysiek	-440	-707	-820	-435	-435	-235
P1-3-4 Aantal plekken opvang assielzoekers	-754	-413	-94	-118	-118	-118
Totaal programma voor bestemming	-28.875	-31.386	-36.323	-27.387	-30.276	-17.120
Voorstel resultaatbestemming						
Onttrekkingen	5.955	4.846	3.504	1.750	1.660	160
Toevoegingen	451	5.703	0	0	18.000	0
Totaal voorstel resultaatbestemming	5.504	-857	3.504	1.750	-16.340	160
Totaal P1 Ruimtelijke Ontwikkeling na bestemming	-23.372	-32.243	-32.818	-25.637	-46.616	-16.960

2. Landelijk gebied

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel

- 2.1 Het natuurnetwerk (NNN) is robuust (ontwikkeld).
- 2.2 De kwaliteit van de natuur is goed/divers en veerkrachtig
- 2.3 De verbinding tussen natuur, mensen en maatschappij is sterk
- 2.4 Duurzaamheid is een substantieel onderdeel van de Utrechtse landbouw
- 2.5 De leefbaarheid van het landelijk gebied is door lokale initiatieven versterkt

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsdoel	P2-1	Natuurnetwerk robuust (ontwikkeld)
-------------	------	------------------------------------

Meerjarendoel	2.1.1	Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is verder gerealiseerd (groter van oppervlakte).
----------------------	--------------	--

Wat doen we?

- Realiseren van functieverandering door middel van aankopen en verstrekken van SKNL-subsidies (afwaardering) aan terreinbeherende organisaties en particulieren.
- Inrichten van gronden tot natuur door middel van uitvoeringsprojecten en verstrekken van SKNL-subsidies aan terreinbeherende organisaties en particulieren.

Beoogde resultaten:

- Wijzigen van de functie van 50 ha aan percelen naar natuur
- Inrichten van 250100 ha aan nieuwe natuur, waarvan 10 ha nieuw bos

Meerjarendoel	2.1.2	De Groene Contour is verder gerealiseerd.
----------------------	--------------	---

Wat doen we?

- We brengen in het Beleidsprogramma Natuur het beleid voor de groene contour in lijn met de doelen voor het UPLG.

Beoogde resultaten:

- Het beleid voor de groene contour is in lijn gebracht met de doelen voor het UPLG en passend bij onze opgaven op het gebied van nieuwe natuur
- Dit beleid is opgenomen in het Beleidsprogramma Natuur.

Meerjarendoel	2.1.3	Natuurgebieden zijn beter met elkaar verbonden.
----------------------	--------------	---

Wat doen we?

- Realiseren van groenblauwe dooradering via de subsidieregeling Leefomgeving Landelijk Gebied en via de maatregelpakketten UPLG.
- We leggen oversteekvoorzieningen voor fauna aan op locaties waar dit, veelal in combinatie met andere wegwerkzaamheden, op een efficiënte wijze kan worden gerealiseerd.

Beoogde resultaten:

- We realiseren minimaal 13 ha groene dooradering
- We realiseren minimaal 1,2 hectare blauwe dooradering
- We realiseren een faunavoorziening bij de N226 bij Rhenen

Meerjarendoel 2.1.4 Het areaal bos is vergroot en de kwaliteit van bestaand bos is verbeterd

Wat doen we?

- Realiseren van hectares nieuw bos en hectares agroforestry door middel van het verlenen van subsidie voor de subsidieregelingen bos buiten NNN en agroforestry. Het subsidiëren van twee voedselbos projecten.
- Starten met de uitvoering van maatregelen voor revitalisering om de kwaliteit van bestaand bos op de Utrechtse Heuvelrug te verbeteren.
- We bereiden samen met de Veiligheidsregio Utrecht, gemeenten en terreineigenaren preventieve maatregelen in verband met natuurbrand voor op de Utrechtse Heuvelrug.

Beoogde resultaten:

- Realisatie van 10 ha nieuw bos buiten NNN en realisatie van 40 ha agroforestry en 5 ha voedselbos. Planten van 150.000 bomen in het kader van het Bomenplan uit het Coalitieakkoord.
- Ten behoeve van revitalisering 2 hectare netto aanplant in bestaande bossen, 20 hectare bufferstoffen toevoegen, 50 hectare bosverjonging stimuleren en 30 hectare aanwijzen t.b.v. netwerk oude, aftakelende en dode bomen.
- Op de Utrechtse Heuvelrug is een hoofdcompartimentering verder uitgerold en er is een gezamenlijk provinciaal programma natuurbrandbeheersing opgesteld.

Beleidsdoel	P2-2	Kwaliteit van natuur is goed/divers
Meerjarendoel 2.2.1		Het beheer van bestaande bos-, natuur- en agrarische gebieden is effectiever en efficiënter.

Wat doen we?

- Verstrekken van subsidie voor natuurbeheer voor een bedrag van ca. €10,4 mln per jaar (ruim 21.600 ha). De aanvullend benodigde middelen die in de kadernota 2026-2029 beschikbaar zijn gesteld, zijn verwerkt in deze begroting.
- In het kader van het Utrechts Samenwerkingsmodel Natuurtoezicht vindt overleg en afstemming plaats tussen de natuurbeheerders, de provincie en de Omgevingsdienst Utrecht (ODU), en worden jaarlijks prioriteiten gesteld en gezamenlijke handhavingsacties uitgevoerd.
- Verstrekken van subsidie voor agrarisch natuurbeheer voor ca. € 13 mln per jaar. Het agrarisch natuurbeheer wordt voor 65% gefinancierd uit EU-middelen. De aanvullend benodigde middelen die in de kadernota 2025-2028 beschikbaar zijn gesteld zijn verwerkt in deze begroting.

Beoogde resultaten:

- Het aantal ha natuurterrein waarvoor subsidie natuurbeheer wordt verstrekt, is gegroeid met 200 ha.
- De toezichtskalender 2026 is opgesteld.
- Het aantal ha waarvoor subsidie agrarisch natuurbeheer wordt verstrekt blijft ten minste gelijk (ca.13.000 ha) ten opzichte van het aantal daadwerkelijk te realiseren hectares in 2025.

Meerjarendoel 2.2.2 De biodiversiteit in stad en platteland is verbeterd.

Wat doen we?

- Het opstellen van nieuwe beheerplannen N2000 en het subsidiëren van projecten van de tweede fase van de Regeling specifieke uitkering Programma Natuur (SPUK) voor (herstel)maatregelen die bijdragen aan een gunstige of verbeterde staat van instandhouding van soorten en habitats onder de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn.
- Stimuleren van maatregelen die leiden tot bescherming, instandhouding of herstel van biotopen (leefgebieden) en habitats van de benoemde aandachtsoorten, zowel in het landelijk gebied, in het bijzonder in het NNN (inclusief Natura 2000), als in de stedelijke omgeving.
- Voortzetten van de (voorbereiding) uitvoering van natuurontwikkeling in de uiterwaarden van de Lek en de samenwerking in het kader van de opgaven in de dijkzone.
- In 2026 zal de structurele beleidsaanpak Biodiversiteit in Stad en Dorp (2021, BiSD) opgaan in het bredere Uitvoeringsprogramma Agenda Natuurinclusief (UAN). De UAN is gericht op de transitie naar een natuurinclusieve samenleving. We blijven inzetten op de BiSD pijlers (SMP's, Natuurinclusief Bouwen, Groene Wijken) en faciliteren, inspireren en coördineren op de andere thema's.

Beoogde resultaten:

- Het subsidiëren van de uitvoering van natuurherstelmaatregelen binnen de begrenzing van Natura 2000 gebieden, zoals opgenomen in de 2e fase SPUK Programma Natuur.
- Uitvoeren maatregelen zoals opgenomen in het Maatregelpakket 4 UPLG ten behoeve van Natura 2000 gebieden.
- Uitvoeren hydrologische planstudie Zouweboezem, uitvoeren herstelwerkzaamheden Oud Kolland Oost.
- Afronden 5 nieuwe beheerplannen Natura2000
- Alle Utrechtse gemeenten hebben inmiddels een SMP of pre-SMP waarvan eind 2025 20 volwaardige SMP's. In 2026 volgen 5 gemeenten, begin 2027 krijgt de laatste gemeente de SMP vergunning.

Meerjarendoel 2.2.3 De balans tussen ingrepen/faunabeheer en instandhoudingsdoelen bewaken en verbeteren.

Wat doen we?

- In de natuurcompensatiebank worden door de provincie gronden op voorraad gehouden voor de realisatie van NNN- en boscompensatieverplichtingen. Compensatielocaties in bezit van de provincie richten we in.
- Wij zetten het faunabeleid voort en houden de focus met het in 2025 door GS goedgekeurde Faunabeheerplan op het door de Faunabeheereenheid uit te voeren gecoördineerde gebiedsgerichte beheer en verbeterde registratie van maatregelen en intensievere monitoring. Wij zetten de samenwerking met betrokken partijen voort om te komen tot een vermindering in faunaschade.
- Voor wolven continueren we de actieve monitoring en rasterregeling. We intensiveren de samenwerking voor de wolf waarbij de hele betrokken keten goed in zijn rol zit. We continueren de wolvenconsulent en blijven werken aan het verlenen van vergunningen.
- Wij bestrijden invasieve exoten conform de Herijking en intensivering van het Utrechtse uitvoeringsprogramma invasieve exoten uit 2025.

Beoogde resultaten:

- De rapportage voor Provinciale Staten over de uitvoering van NNN- en boscompensatieverplichtingen in de provincie Utrecht wordt opgesteld. De inrichting van compensatielocatie Bijleveld wordt afgerond en in 2026 wordt uitvoering gegeven aan de inrichting van Valkenheide. Bij grondaankopen wordt beoordeeld of deze inzetbaar zijn voor de natuurcompensatiebank om de voorraad in de compensatiebank op peil te houden.
- We blijven onze focus houden op de beoogde resultaten van de Landelijk Aanpak Wolf.
- Zorgdragen dat de Faunabeheereenheid de coördinatie van het Faunabeheerplan goed uitvoert.
- Invasieve exoten zijn vaker onderdeel van gebiedsgerichte projecten in beschermde natuurgebieden, er zijn draaiboeken beschikbaar voor geprioriteerde invasieve exoten, en er is een werkplan voor vroegtijdige signalering van invasieve exoten in Utrecht.
- Via een gebiedsgerichte aanpak voor beschermde soorten in het buitengebied is een concreter handelingsperspectief ontwikkeld voor initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen, werken we aan het herstel van de staat van instandhouding van een aantal soorten en een aanpak voor passieve (vergunningverlening) en actieve (maatregelen die zorgen voor een plus) soortenbescherming.

Beleidsdoel	P2-3	Verbinding natuur, mensen, maatsch.
Meerjarendoel	2.3.1	De betrokkenheid van inwoners bij natuur is groter en de samenwerking tussen bij natuur betrokken partijen is beter.

Wat doen we?

- Verstrekken van een voortgangsrapportage voor Het Utrechts Landschap, Landschap Erfgoed Utrecht, IVN Natuureducatie en de stichting Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug over de KPI's die opgenomen zijn in de exploitatiesubsidie uit 2024. Continueren van het programma Groen doet Goed ter stimulans om kinderen (4-12 jaar) natuur te laten beleven. Vergroten van de beleefbaarheid van en betrokkenheid bij natuur d.m.v. subsidie voor projecten die hieraan bijdragen.
- Er wordt een milieu- en natuur educatieprogramma opgesteld dat inzet op een structurele, toegankelijke en samenhangende inzet van natuur-, voedsel- en milieueducatie voor alle inwoners. Daarmee komen meer inwoners in aanraking met een beter en gevarieerder natuur- en duurzaamheidsonderwijs en projecten.

Beoogde resultaten:

- Uitvoering van activiteiten door Utrechts Landschap, Landschap Erfgoed Utrecht, IVN Natuureducatie en de stichting Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug conform de in 2024 vastgestelde Beleidsuitwerking Natuur en samenleving 2025-2028.
- Uitvoering van activiteiten uit het programma Groen doet Goed door 10 gemeenten en uitvoering programma Groen aan de Buurt.
- Verlenen van ten minste drie subsidies Beleefbare natuur voor projecten die de natuurbeleving van inwoners en bezoekers van de provincie Utrecht bevorderen.
- Vaststelling van een milieu- en natuur educatieprogramma.

Beleidsdoel	P2-4	Duurzaamheid substantieel onderdeel
Meerjarendoel	2.4.1	De landbouw is meer circulair, natuurinclusief, klimaatneutraal en economisch rendabel.

Wat doen we?

- Het stimuleren van integrale doelsturing op agrarische bedrijven.
- Het ondersteunen van verduurzaming van de bedrijfsvoering van individuele agrarische bedrijven.
- Het ondersteunen van bedrijfsontwikkeling en nieuwe verdienmodellen.

Geborgde stikstofreductie

- Het verminderen van ammoniak emissies uit de veehouderij.
- Het monitoren van deze emissies naar plaats en tijd.
- Bijdragen aan een systematiek van borging en vergunningverlening binnen de provinciale rol en mogelijkheden.

Beoogde resultaten:

- Verdere uitrol van de vrijwillige deelname aan de Utrechtse Monitor Duurzame Landbouw en het opzetten van een systeem voor monitoring voor de doelen van het Uitvoeringsprogramma Landbouw en Voedsel en het UPLG.
- Het in uitvoering brengen van het Uitvoeringsprogramma Landbouw en Voedsel. Met onder meer de voortzetting van de bestaande onderdelen Plattelandscoaches, Vraagbaak Landbouw en LaMi.nl. Verder realiseren wij een kennisprogramma en ondersteunen Kennisnetwerken. Ten behoeve van innovatie ondersteunen we het Fieldlab Groene Hart en het Fieldlab Food Valley met een subsidie vanaf eind 2025.
- Structuurversterking, voor bijvoorbeeld meer weidegang, ondersteunen wij middels kavelruil en via gebiedsgerichte aanpak. Wij komen met een aanbod voor het opstellen van bedrijfsplannen en bieden (investerings)subsidies aan (zowel GLB als die uit het Maatregelpakket Landbouw). Via het omgevingsbeleid bieden wij ruimere mogelijkheden voor multifunctionele landbouw en verbeding. Aanvullend ondersteunen we agrariërs die aan de slag willen met verkoop in de korte keten, biologische Landbouw, Agricycling, agroforestry en nieuwe teelten.

Geborgde stikstofreductie:

- Binnen de doelen en resultaten zoals hierboven binnen 2.4.1 heeft ammoniakemissie een prominente plek. Ook (nog niet) geborgde emissiereductie faciliteren wij.
- Het databestand met gegevens over vergunningen en daadwerkelijke emissies is bruikbaar om veranderingen in emissies in beeld te brengen en voor de Gebiedsgerichte Aanpak.
- Binnen de provinciale rol en mogelijkheden dragen wij middels pilots en zo nodig gedoogbesluiten bij aan het op gang brengen van de vergunningverlening, voor PAS melders en anderen, en de validatie van innovatieve systemen voor onder meer stallen en mestverwerking.

Meerjarendoel 2.4.2 Utrechtse voedselproducenten produceren meer voor de regionale markt en Utrechtse inwoners kunnen gemakkelijker kiezen voor gezond en duurzaam voedsel.

Wat doen we?

- Als provincie stimuleren wij concreet de samenwerking tussen kennisinstellingen, stichtingen, ketenpartijen en korte keten initiatieven om zo de lokale afzet van duurzaam geproduceerd voedsel te vergroten en bewustwording te creëren voor meer plantaardig en gezond eten.
- Als provincie geven we het goede voorbeeld voor een gezonder en duurzamer voedingspatroon met ons eigen inkoop.

Beoogde resultaten:

- In 2026 zijn er minimaal twee nieuwe projecten opgestart naar aanleiding van de evaluatie van de Voedselagenda 2021-2023.
- Het project Lokale en duurzame voedseldeals, waarbinnen invulling wordt gegeven aan het convenant "Samen eten we Utrecht mooier" voor zakelijke inkooporganisaties door de dealmaker korte keten, wordt voortgezet.

Meerjarendoel 2.4.3 Het ongewenst gebruik van vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) is door sloop of hergebruik teruggedrongen.

Wat doen we?

- We realiseren de activiteiten zoals beschreven in "Erven met perspectief, VAB-aanpak 2024-2026". We stellen handreikingen voor VAB-eigenaren en gemeenten beschikbaar waarmee de snelheid en kwaliteit van initiatieven voor erftransformaties wordt verhoogd. We bieden meer ruimte voor sociale en economische functies en wonen in de plaats van vrijkomende agrarische bebouwing.
- We ondersteunen en stimuleren gemeenten bij het opstellen van VAB-visies of soortgelijke plannen, snellere behandeling van initiatieven voor functieverandering en/of sloop en de introductie van een sloopmeterregistratie. Daarvoor stellen we expertise en cofinanciering beschikbaar.
- We versterken de interne samenwerking om initiatieven die goed passen in de gewenste transitie van het landelijk gebied meer, beter en sneller te ondersteunen.

Beoogde resultaten:

- (deels) Stoppende agrariërs krijgen meer perspectief op toekomstbestendig gebruik van hun erf en ondermijning en verrommeling wordt tegengegaan.
- We organiseren minimaal drie keer per jaar een bijeenkomst voor gemeenten om hen actief te betrekken bij de transitie landelijk gebied.
- Tenminste tien gemeenten stellen een VAB-visie of soortgelijk document op en tenminste eenderde van de gemeenten met veel landelijk gebied heeft een sloopmetersystematiek vastgesteld.

Beleidsdoel	P2-5	Leefbaarheid van landelijk gebied
Meerjarendoel	2.5.1	De leefbaarheid van het landelijk gebied en de kleine kernen is beter.

Wat doen we?

- Verstrekken van minimaal 8 subsidies (maximaal 300.000 euro) ter bevordering van sociale cohesie in het landelijk gebied en de daarin gelegen kleine kernen. Dit betreft subsidies voor investeringen in een bestaande fysieke basisvoorziening in het sociaal domein, voor het uitvoeren van activiteiten ter bevordering van de sociale cohesie en voor het versterken van organisaties die de sociale cohesie bevorderen.

Beoogde resultaten:

- Bevordering van de sociale cohesie in het landelijk gebied (binnen de maximaal 300.000 euro beschikbaarheid)

Wat gaat het kosten?

Beleidsdoel Meerjarendoel	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
P2-1 Natuurnetwerk robuust (ontwikkeld)	-14.779	-20.352	-18.408	-19.601	-21.664	-16.650
P2-1-1 NNN is groter van oppervlakte	-13.449	-17.595	-15.117	-15.117	-16.403	-16.061
P2-1-2 De groene contour is verder gerealiseerd	-154	-12	-10	-10	-10	-10
P2-1-3 Natuurgebieden beter verbonden	-497	-899	-970	-864	-892	-419
P2-1-4 Areaal bos buiten NNN en GC is vergroot	-678	-1.846	-2.311	-3.610	-4.358	-160
P2-2 Kwaliteit van natuur is goed/divers	-36.753	-52.518	-55.924	-45.187	-46.041	-40.693
P2-2-1 Beheer bos-, natuur- en agrarische geb.	-15.315	-20.801	-24.060	-22.616	-23.199	-17.509
P2-2-2 Biodiversiteit stad/platteland verbeterd	-8.367	-9.515	-9.399	-9.131	-8.999	-8.690
P2-2-3 Balans faunabeheer en instandhouding	-13.071	-22.202	-22.465	-13.440	-13.843	-14.493
P2-3 Verbinding natuur, mensen, maatsch.	-3.153	-3.590	-3.154	-2.820	-2.820	-2.820
P2-3-1 De betrokkenheid van inwoners bij natuur	-3.153	-3.590	-3.154	-2.820	-2.820	-2.820
P2-4 Duurzaamheid substantieel onderdeel	-5.953	-12.750	-10.877	-8.800	-2.740	-2.540
P2-4-1 Landbouw meer circulair en rendabel	-4.429	-11.908	-10.145	-8.268	-2.208	-2.008
P2-4-2 Gezond en duurzaam voedsel in reg. markt	-1.162	-542	-532	-532	-532	-532
P2-4-3 Minder ongewenst gebruik van VAB	-362	-300	-200	0	0	0
P2-5 Leefbaarheid van landelijk gebied	-201	-490	-486	-486	-136	-136
P2-5-1 Landelijk gebied en de kleine kernen	-201	-490	-486	-486	-136	-136
Totaal programma voor bestemming	-60.839	-89.702	-88.849	-76.894	-73.401	-62.839
Voorstel resultaatbestemming						
Onttrekkingen	10.046	31.309	27.726	15.772	14.296	0
Toevoegingen	9.598	11.672	2.741	2.741	0	0
Totaal voorstel resultaatbestemming	448	19.637	24.985	13.031	14.296	0
Totaal Landelijk gebied na bestemming P2	-60.391	-70.065	-63.864	-63.863	-59.105	-62.839

3. Bodem, water en milieu

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel

- 3.1 De waterveiligheid en klimaatadaptatie is gewaarborgd
- 3.2 De zoetwatervoorziening en het oppervlaktewater zijn van goede kwaliteit
- 3.3 Het bodem- en grondwatersysteem is schoon en robuust
- 3.4 De leefomgeving is gezond en veilig
- 3.5 De bodemdaling en broeikasgasuitstoot in het veenweidengebied is verminderd

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsdoel	P3-1	Waterveiligheid en klimaatadaptatie
-------------	------	-------------------------------------

Meerjarendoel	3.1.1	De waterkeringen zijn op orde, en de provincie is beter voorbereid op de gevolgen van overstromingen
----------------------	--------------	--

Wat doen we?

1. Het vastleggen van de watergeschiktheidskaart voor wonen en werken in de gewijzigde Omgevingsvisie en Omgevingsverordening. Onderdeel hiervan zijn de risico's voor overstromingsrisico's.
2. Besluitvorming en implementatie water en bodem sturend met betrekking tot buitendijks bouwen. Aanpassing van de instructieregel in de omgevingsverordening op basis van water en bodem sturend.
3. Het houden van (ambtelijke) toezichthoudersoverleggen met alle waterschappen over de regionale keringen. In het overleg bespreken we de afspraken over het toetsen en de jaarlijkse voortgangsrapportages.

Beoogde resultaten:

- Een gewijzigde Omgevingsvisie en -verordening waarin het kader en regels voor klimaatbestendig bouwen zijn vastgelegd.

Meerjarendoel 3.1.2 Meekoppelkansen bij dijkversterking zijn vaker benut

Wat doen we?

1. Uitwerken van de meekoppelkansen bij dijkversterkingsprojecten van de waterschappen. Het programmaplan Mooie en Veilige Dijken vormt hier de basis van en vraagt om intensieve samenwerking met de waterschappen en andere gebiedspartners.

Beoogde resultaten:

- Detailontwerp van de meekoppelkansen in de dijktrajecten Nieuwegein en Jaarsveld-Klaphek
- Realisatie van de meekoppelkansen in dijktraject Culemborgse Veer-Beatrixsluis.
- Actualiseren van de planning door vertraging van een aantal projecten en PS indien nodig een voorstel te doen om middelen langer beschikbaar te houden.

Meerjarendoel 3.1.3 De fysieke leefomgeving wordt beter voorbereid op klimaatverandering

Wat doen we?

1. Uitvoering van de activiteiten uit het 2e Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 2025-2028.

Beoogde resultaten:

- Een gewijzigde omgevingsvisie en -verordening met klimaatbestendigheid als onderdeel van de rode draad en kaders waarin regels voor klimaatbestendig bouwen zijn vastgelegd.
- Realisatie van klimaatbestendige projecten via de subsidie: Groene, gezonde en klimaatbestendige steden en dorpen 2025-2027.
- De kennishiaten in het landelijk gebied ten aanzien van het realiseren van een klimaatbestendige leefomgeving zijn in beeld gebracht.
- In het stedelijk gebied worden gerichte interventies met stakeholders conform het uitvoeringsprogramma uitgevoerd.

Beleidsdoel	P3-2	Zoetwatervoorziening goede kwaliteit
-------------	------	--------------------------------------

Meerjarendoel 3.2.1 Voor het oppervlaktewater bereiken we de KRW-doelen in 2027

Wat doen we?

1. Uitvoeren van het Concept Uitvoeringsprogramma Impuls Kaderrichtlijn Water 2025-2027 Provincie Utrecht. Beoogd is om deze in het najaar 2025 vast te stellen. De nadruk ligt op aanpak gewasbeschermingsmiddelen, voldoende grondwater voor natuur en aanpak verontreinigingen bij lozingsvergunningen.
2. Borgen van maatregelen uit het impuls programma KRW in de Omgevingsvisie, omgevingsverordening en het Bodem en Waterprogramma 2028-2033.
3. Twee keer per jaar het gesprek voeren met de afzonderlijke Utrechtse waterschappen over de voortgang van de uitvoering van de KRW. Een vergelijk gesprek voert de minister van I&W twee keer per jaar met de provincie Utrecht..

Beoogde resultaten:

- Maatregelen uit het Impulsprogramma KRW vastgelegd in de gewijzigde visie en verordening.

Meerjarendoel 3.2.2 De zoetwatervoorziening is robuuster en beter op orde en de waterketens zijn meer circulair

Wat doen we?

1. Inbreng leveren van kennis en maatregelen voor het Deltabesluit in 2026 voor de nieuwe Deltaregio Centraal Holland.
2. Uitvoeren van maatregelen in het kader van de Blauwe Agenda Utrechtse Heuvelrug en de Zoetwaterregio Oost Nederland (ZON). Dit zijn o.a. maatregelen om te veel en te weinig water te voorkomen (zie ook 3.3).

Beoogde resultaten:

- Een samen met de partners vastgestelde voorkeursstrategie voor het gebied van de Deltaregio Centraal Holland en een vastgestelde maatregelenpakket om wateroverlast te voorkomen. De zoekgebieden voor waterberging zijn vastgelegd in de gewijzigde Omgevingsvisie en onderdeel van de uitwerking in het nieuwe Bodem- en waterprogramma 2028-2033.
- Aanvullende maatregelen voor het verbeteren van de waterhuishouding op en rondom de Utrechtse Heuvelrug.

Beleidsdoel	P3-3	Bodem- en grondwatersysteem is schoon
-------------	------	---------------------------------------

Meerjarendoel 3.3.1 De bodem- en grondwaterkwaliteit is verbeterd en beter beschermd in verband met de KRW doelen

Wat doen we?

1. Het uitvoeren van bodem- en grondwatersaneringen en bodemonderzoeken vanuit onze wettelijk taak
2. Samen met partners formuleren van maatregelen die bijdragen aan een betere grondwaterkwaliteit en bescherming van drinkwaterbronnen.
3. Meten van de kwaliteit van het ondiep (freatisch) grondwater

Beoogde resultaten:

1. Aanpak van de nog 41 overgebleven spoedlocaties voor bodem- en grondwaterlocaties in de provincie Utrecht, waar de provincie bevoegd gezag is. Daarnaast meer inzicht in PFAS verontreinigde locaties en aanpak van de laatste tuinen in de Ronde Venen in het kader van diffuus lood.
2. Pakket aan KRW- en overige maatregelen die bijdragen aan het verbeteren van de grondwaterkwaliteit en betere bescherming van de drinkwaterbronnen als onderdeel van het Bodem en Waterprogramma 2028-2033
3. Rapportage over de kwaliteit van het freatisch grondwater, waarbij inzichtelijk is of er verbetering of verslechtering van de grondwaterkwaliteit is.

Meerjarendoel 3.3.2 Duurzaam (gebiedsgericht) gebruik van bodem en ondergrond is geborgd

Wat doen we?

1. Actualiseren van het beleid voor Duurzaam gebruik van de bodem en ondergrond.

Beoogde resultaten:

- Advies aan het Rijk waarin regionale en lokale belangen meegewogen worden bij het verlenen van vergunningen en de uitvoering van aardwarmteprojecten. Op deze manier dragen wij bij aan een veilige en verantwoorde ontwikkeling van aardwarmte.
- Actueel beleid voor duurzaam gebruik van bodem en ondergrond is opgenomen in het ontwerp Bodem- en waterprogramma 2028-2033.

Meerjarendoel 3.3.3 Zorg dragen voor voldoende grondwater voor de functies openbare drinkwatervoorziening, menselijke consumptie, natuur en landbouw

Wat doen we?

- We participeren actief in (onderzoeks)projecten waarbij we onderzoeken welke hydrologisch maatregelen het best bijdragen aan het versterken van de natuur. Hierbij dragen we bij aan een integrale aanpak van de transitie van het landelijk gebied.
- Aanjagen van de samenwerking aan de drinkwateropgave via de Drinkwaterraad Utrecht.
- Samen met de waterpartners onderzoeken of het grondwatersysteem voldoende robuust is en of aanscherping van het onttrekkingsbeleid noodzakelijk is.

Beoogde resultaten:

- Concrete maatregelen voor het verbeteren van het hydrologisch systeem nabij N2000 gebieden (gefinancierd vanuit het maatregelenpakket 4 Natura 2000-gebieden en overgangszones).
- Een Regionale drinkwaterproject volgsysteem om de voortgang van drinkwaterprojecten te kunnen volgen en bij te sturen als dit nodig is.
- Procesaanpak om te komen tot grondwater onttrekkingenplafond.

Beleidsdoel	P3-4	De leefomgeving is gezond en veilig
Meerjarendoel	3.4.5	De inclusieve breedtesport in de openbare ruimte en op duurzame sportaccommodaties is sterker: Over dit doel wordt in de Begroting 2026 niet meer gerapporteerd in Programma 3. Zie 8.3.4

Wat doen we?

Beleidsdoel	P3-5	Bodemdaling en broeikasgasuitstoot
Meerjarendoel	3.5.1	Er is meer kennis beschikbaar om bodemdaling en broeikasgasuitstoot te beperken

Wat doen we?

1. Wij dragen in 2025 bij (inhoudelijk en/of financieel) aan diverse onderzoeks- en pilottrajecten (ook landelijke) die tot doel hebben de kennis over bodemdaling en broeikasgasuitstoot te vergroten. Het betreft o.a. het Nationaal Onderzoek Broeikasgassen Veenweiden, het Veenweiden Innovatie Programma Nederland, LOSS en het Veenweide Innovatie Centrum (VIC).
2. Samen met de waterschappen volgen we de effecten van waterinfiltratiesystemen in gebiedsprocessen als bodemdalingremmende maatregel.
3. Met behulp van de Subsidieregeling Beperking Bodemdaling kunnen wij relevante onderzoeken van externen (mede) financieren. Zoals het onderzoek naar de mogelijkheden van druppelinfiltratie als alternatief voor waterinfiltratiesystemen.
4. Wij voeren de maatregelen uit van het UPLG maatregelpakket Veenweiden

Beoogde resultaten:

- De opgedane kennis wordt gebruikt voor het optimaliseren van de maatregelen, die in gebiedsprocessen worden genomen, waarmee de broeikasgasuitstoot wordt verminderd.

Meerjarendoel	3.5.2	Door uitvoeren maatregelen via gebiedsprocessen is bodemdaling en broeikasgasuitstoot verminderd
----------------------	--------------	--

Wat doen we?

1. Wij doen mee of stimuleren gebiedsprocessen waar bodemdalingremmende maatregelen worden genomen. Dit doet de provincie in het kader van het UPLG.
2. Wij geven subsidie voor het nemen van bodemdalingremmende maatregelen. Zoals in de gebieden

Beoogde resultaten:

- Nadere afspraken met de waterschappen over het versnellen van de aanpak van bodemdaling en reductie CO₂

Wat gaat het kosten?

Beleidsdoel		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Meerjarendoel		2024	2025	2026	2027	2028	2029
P3-1	Waterveiligheid en klimaatadaptatie	-4.160	-4.891	-7.240	-11.394	-6.090	-4.791
P3-1-1	Waterkeringen op orde	-193	-382	-386	-386	-386	-386
P3-1-2	Meekoppelkansen bij dijkversterking	-720	-271	-2.720	-6.875	-1.771	-472
P3-1-3	Voorbereiding op klimaatverandering	-3.247	-4.238	-4.133	-4.133	-3.933	-3.933
P3-2	Zoetwatervoorziening goede kwaliteit	-938	-1.499	-1.521	-1.521	-1.521	-1.521
P3-2-1	Oppervlaktewater - KRW-doelen in 2027	-602	-1.131	-1.151	-1.151	-1.151	-1.151
P3-2-2	Zoetwatervoorziening is robuuster/beter	-337	-368	-371	-371	-371	-371

P3-3	Bodem- en grondwatersysteem is schoon	-2.109	-2.271	-3.649	-2.601	-2.174	-1.646
P3-3-1	Kwaliteit is verbeterd en meer beschermd	-1.528	-1.439	-2.836	-1.788	-1.361	-833
P3-3-2	Duurzaam gebruik bodem	-587	-827	-841	-841	-841	-841
P3-3-3	Zorg dragen voor voldoende grondwater	6	-5	28	28	28	28
P3-4	De leefomgeving is gezond en veilig	-16.103	-16.409	-16.215	-16.032	-16.011	-15.491
P3-4-1	Meer adviezen voor gezonde leefomgeving	-2.950	-3.001	-3.316	-3.081	-3.081	-3.081
P3-4-2	Luchtkwaliteit bij WHO-advieswaarden	-487	-602	-610	-610	-610	-610
P3-4-3	Geluidbelaste woningen en stiltegebieden	-491	-1.344	-1.351	-1.351	-1.351	-1.351
P3-4-4	De overlast van vliegverkeer is minder	-56	-20	-20	-20	-20	-20
P3-4-5	Breedtesport duurzame accommodaties	-528	-683	-176	-176	-176	-176
P3-4-6	Externe veiligheid is beter gewaarborgd	-141	-130	-133	-133	-133	-133
P3-4-7	Uitvoer. van de VTH-taken beter geborgd	-11.449	-10.630	-10.610	-10.662	-10.641	-10.121
P3-5	Bodemdaling en broeikasgasuitstoot	-585	168	-2.378	-1.923	-1.600	-769
P3-5-1	Kennis bodemdaling, broeikasgasuitstoot	-10	-159	-1.044	-589	57	888
P3-5-2	Uitvoeren maatregelen gebiedsprocessen	-575	326	-1.334	-1.334	-1.657	-1.657
Totaal programma voor bestemming		-23.895	-24.903	-31.003	-33.471	-27.397	-24.218
Voorstel resultaatbestemming							
Onttrekkingen		5.259	4.579	5.334	6.229	375	0
Toevoegingen		133	8.764	0	0	0	0
Totaal voorstel resultaatbestemming		5.125	-4.185	5.334	6.229	375	0
Totaal P3 Bodem, water en milieu na bestemming		-18.770	-29.088	-25.668	-27.243	-27.022	-24.218

4. Klimaat en Energietransitie

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel	
4.1	De gebouwde omgeving en bedrijven gebruiken minder energie en wordt duurzamer verwarmd en gekoeld
4.2	De opwekking van duurzame elektriciteit is sterk toegenomen
4.3	Het energiesysteem is beter geïntegreerd, innovatief, duurzaam en betaalbaar
4.4	De energie-infrastructuur is beter afgestemd op vraag en aanbod van (duurzame) energie
4.5	Het ondersteunen van de transitie naar een circulaire samenleving is sterker en meer integraal
4.6	De transitie naar een klimaatneutrale samenleving wordt concernbreed beter verankerd en gemonitord

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsdoel	P4-1	Verduurzaming gebouwde omgeving
Meerjarendoel	4.1.1	De ondersteuning van inwoners voor energiebesparing is beter en draagt bij aan een slimmer en inclusiever energiesysteem

Wat doen we?

- Stimuleren van isolatie van particuliere woningen via de volgende programma's van het Energiedienstencentrum (EDC): het Meerjarig Collectief Ontzorgingsprogramma (MCO), VvE-aanpak (verenigingen van eigenaren) en Energieloket. Binnen het MCO-programma worden ook de extra middelen voor grootschalige isolatie ingezet (Statenvoorstel plan inzet middelen versnelling energietransitie);
- Ontwikkelen van een aanpak voor de verduurzaming van monumenten via het EDC;
- Zorgen voor een ondersteuningsstructuur voor bewonersinitiatieven die besparings- of warmteprojecten willen uitvoeren. Hiervoor is er een Servicepunt Energie en zijn er subsidies beschikbaar.

Beoogde resultaten:

- Binnen het MCO-programma zijn minimaal 3.000 verduurzamingsmaatregelen uitgevoerd. Het streven is dat 25% van de deelnemende huishoudens ook een tweede maatregel treft;
- Minimaal 6 gemeenten nemen deel aan de monumentenaanpak van het EDC;
- Er zijn meer bewonersinitiatieven actief geworden en er zijn meer projecten van bewonersinitiatieven opgestart en ondersteund.

Meerjarendoel	4.1.2	Ondersteuning voor en toezicht op energiemaatregelen bij bedrijven en maatschappelijke organisaties is beter.
----------------------	--------------	---

Wat doen we?

- Stimulering van energiebesparing en gebouwgebonden opwekking bij maatschappelijke organisaties met behulp van energiescans en advisering over financiering, aanbesteding en realisatie door duurzaamheidscoaches;
- Stimulering van verduurzaming bedrijfspanden en - processen als ook bedrijventerreinen en Cluster 6 bedrijven door: een ontzorgingsprogramma voor het MKB met de inzet van duurzaamheidsadviseurs en energiescans, deelname aan een landelijke aanpak met aanjagers op bedrijventerreinen, het ondersteunen van (de oprichting van) regionale ondernemersloketten en ontwikkelen van een aanpak voor Cluster 6 bedrijven;
- In samenwerking met de omgevingsdiensten en gemeenten zetten we in op kennisdeling, data-uitwisseling en monitoring, zodat we toezicht op verplichte energiemaatregelen en ondersteuning beter op elkaar afstemmen. Zo vergroten we onze gezamenlijke effectiviteit en stimuleren we extra energiebesparing.

Beoogde resultaten:

- 1 mei 2027 zijn 1 voor minimaal 765 maatschappelijke gebouwen energiescans en adviesrapporten opgesteld.
- 1 mei 2027 is op minimaal 27 bedrijventerreinen de organisatiegraad verhoogd en zijn plannen voor verduurzaming opgesteld. Voor minimaal 591 bedrijven zijn energiescans en energiebesparende adviezen opgeleverd. In 2026 zijn 2 regionale ondernemersloketten ondersteund en is een aanpak ontwikkeld voor verduurzaming van Cluster 6 bedrijven;
- In 2026 werken we in minimaal 6 gemeenten samen met de omgevingsdiensten om via data-uitwisseling energiebesparing bij maatschappelijk vastgoed en bedrijven te verhogen door informatiegestuurd deelnemers aan onze stimuleringsprogramma's te werven.

Meerjarendoel 4.1.3 In de Kadernota 2026 is de doelenboom voor programma 4 gewijzigd. In de gewijzigde doelenboom vervalt dit meerjarendoel. De doelen voor zon op dak zijn nu onderdeel van meerjarendoel 4.1.2.

Wat doen we?

Meerjarendoel 4.1.4 De beschikbaarheid en toepassing van duurzame warmte- en koudebronnen is groter.

Wat doen we?

- Het verder uitbouwen van de ondersteuning door het opzetten van een Expertteam warmte om gemeenten met financiële, juridische en financiële vragen over warmtesystemen te kunnen adviseren;
- Het oprichten van een Utrechts Warmte Ondersteuningsbedrijf voor het samen met gemeenten ontwikkelen en realiseren van publieke warmtenetten, indien voldoende is aangetoond dat dit wenselijk en haalbaar is.

Beoogde resultaten:

- Minimaal 15 gemeenten hebben advies gekregen vanuit het Expertteam warmte;
- Het Utrechts Warmte Ondersteuningsbedrijf levert diensten aan gemeenten rondom het ontwikkelen van warmteprojecten of het oprichten van lokale warmtebedrijven.

Beleidsdoel	P4-2	Duurzame elektriciteit
Meerjarendoel	4.2.1	De groei van duurzame elektriciteit is ruimtelijk beter mogelijk gemaakt.

Wat doen we?

- We doorlopen in ieder geval projectbesluitprocedures in de gemeenten Lopik, Montfoort, Oudewater en Wijk bij Duurstede om de RES-doelstelling van 2,4 TWh duurzame opwek voor 2030 te realiseren. Dit is in aanvulling op de opwek die door gemeenten mogelijk wordt gemaakt;
- Ondersteuning van gemeenten bij het zoeken naar oplossingen in geval van (mogelijke) drempels vanuit provinciaal beleid in ruimtelijke procedures voor duurzame opwek. We informeren gemeenten over de uitkomsten van de Programma-aanpak SMR van het Rijk;
- Deelname in (programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed) OER-trajecten om een goede ruimtelijke inbedding te waarborgen en te helpen de projecten efficiënt te doorlopen.

Beoogde resultaten:

- Voor alle projecten om in totaal 2,4 TWh duurzame energie op te wekken zijn de ruimtelijke procedures gestart of doorlopen;
- Voor alle OER-trajecten is minimaal, indien de ruimtelijke procedure nog niet is gestart, een tender voor gronduitgifte in voorbereiding.

Meerjarendoel 4.2.2 Meer inwoners doen mee en participeren in de energietransitie.

Wat doen we?

- Regie op de uitvoering van de afspraken uit het Beleidskader Lokaal Eigendom en Participatie bij de windenergieprojecten in de provincie Utrecht;
- Ondersteuning van gemeenten bij de realisatie van lokaal eigendom en zeggenschap bij wind- en zonne-energieprojecten. Gemeenten worden geholpen bij het opstellen en uitvoeren van beleid;
- Zorgen voor een ondersteuningsstructuur samen met Energie van Utrecht voor coöperatieve energieprojecten. Hiervoor is er een Servicepunt Energie en zijn middelen beschikbaar (leningen via Ontwikkelfonds Opwek en subsidie). Er is ook ruimte om te werken aan het bekender en beminder maken van energiecoöperaties.

Beoogde resultaten:

- Minimaal 50% lokaal eigendom en zeggenschap is verankerd in alle omgevingsovereenkomsten die in 2026 bij windenergieprojecten gesloten en uitgevoerd worden;
- Alle gemeenten die met wind en zon op land aan de slag gaan hebben beleid waar lokaal eigendom en zeggenschap onderdeel van is;
- Energiecoöperaties zijn in positie om de uitvoering van coöperatieve projecten op te pakken. Hiervoor hebben ze een groter aantal leden en/of deelnemers aan activiteiten/acties van energiecoöperaties geworven.

Beleidsdoel	P4-3	Toekomstbestendig energiesysteem
Meerjarendoel	4.3.1	Wet- en regelgeving zijn beter afgestemd op energietransitie (lobby): In de Kadernota 2026 is de doelenboom voor programma 4 gewijzigd. In de gewijzigde doelenboom vervalt dit meerjarendoel. De doelen voor lobby zijn nu integraal onderdeel van alle meerjarendoelen.

Meerjarendoel 4.3.2 Innovaties leveren een grotere bijdrage aan een duurzaam energiesysteem.

Wat doen we?

- Ondersteunen en uitvoeren van projecten die passen in de Roadmap slimme energiesystemen provincie Utrecht (slimme oplossingen netcongestie);
- Het project energiehub op bedrijventerreinen provincie Utrecht uitvoeren. Het ministerie van Klimaat en Groene Groei en Provinciale Staten hebben hiervoor middelen beschikbaar gesteld (Statenvoorstel 'Plan inzet middelen versnelling energietransitie'). Dit project draagt ook bij aan meerjarendoelen 4.3.1 en 4.3.2;
- Ondersteunen en uitvoeren van innovatieprojecten rond andere geselecteerde thema's zoals energierenovaties in de gebouwde omgeving, circulariteit en waterstof.

Beoogde resultaten:

- 5 innovatieprojecten zijn ondersteund die de energietransitie in Utrecht versnellen;
- 10 (nieuwe en bestaande initiatieven voor) energiehub's zijn ondersteund en 2 energiehub's zijn gerealiseerd.

Meerjarendoel 4.3.3 De energietransitie is beter betaalbaar voor iedereen (passende financiële instrumenten):
In de Kadernota 2026 is de doelenboom voor programma 4 gewijzigd. In de gewijzigde doelenboom vervalt dit meerjarendoel. De doelen voor inclusieve energietransitie zijn nu onderdeel van meerjarendoel 4.1.1.

Wat doen we?

Meerjarendoel 4.3.4 Netcongestie wordt sneller aangepakt en de energie-infrastructuur is beter afgestemd op vraag en aanbod van duurzame energie.

Wat doen we?

- De provincie Utrecht onderzoekt in nauw overleg met de netbeheerders, Rijksoverheid en gemeenten hoe zij haar rol bij het versnellen van de netuitbreidingen verder kan versterken, bijvoorbeeld door aanpassing van de Omgevingsverordening waar nodig;
- We faciliteren samenwerking met netbeheerders en gemeenten met inhoudelijk experts bij het zoeken naar en realiseren van slimme oplossingen. Dit doen we mede door het organiseren van werkplaatsen en communities of practice (CoP's) voor bedrijven, projectontwikkelaars, woningbouwcorporaties en betrokken ambtenaren om kennis en ervaringen over slimme oplossingen op te delen en (daarmee) op te schalen;
- We organiseren 6 keer per jaar een Energy Board voor de netbeheerders, regio's, gemeenten Amersfoort en Utrecht en Ministerie KGG om de urgente problematiek van de netcongestie nauwgezet te volgen en hierop gericht actie te ondernemen. We organiseren 2 keer per jaar een klankbordgroep voor de maatschappelijke partners.

Beoogde resultaten:

- De netbeheerders zijn ondersteund bij een goede ruimtelijke inpassing van de verschillende netuitbreidingen en we zijn direct betrokken bij 3 prioritaire netuitbreidingen in onze rol als Bevoegd gezag;
- De bredere acceptatie en implementatie van slimme oplossingen zoals alternatieve contractvormen, congestieverzachters en netbewuste woningbouw;
- De Energy Board stuurt op een effectieve aanpak van de netcongestie, met begrip voor elkaars standpunten (overheid/ netbeheerder).

Meerjarendoel 4.3.5 Sturing, duurzame gassen, energieopslag en duurzame regelbare opwek dragen meer bij aan het energiesysteem van de toekomst.

Wat doen we?

- We werken verder aan de verkennings- en onderzoeksprojecten zoals deze zijn gedefinieerd in de vastgestelde P-MIEK 2.0;
- We zetten de eerste stappen in de totstandkoming van P-MIEK 3.0 en het uitwerken van een integrale programmering van het energiesysteem (opwek, opslag en transport van energie);
- Samen met onze partners werken we aan meer duidelijkheid voor ruimtelijke mogelijkheden voor opslag van energie.

Beoogde resultaten:

- De P-MIEK verkenningsprojecten (warmte, waterstof en elektriciteit) zijn afgerond;
- De Startnotitie P-MIEK 3.0 is in samenspraak met betrokken partners opgeleverd;
- Er wordt voor energieopslag duidelijkheid geboden over zowel de ruimtelijke als energetische voorwaarden van energieopslag.

Meerjarendoel 4.4.1 Het elektriciteitsnetwerk wordt slimmer en beter gebruikt:
In de Kadernota 2026 is de doelenboom voor programma 4 gewijzigd. In de gewijzigde doelenboom vervalt dit meerjarendoel. De doelen voor slimmer gebruik van het elektriciteitsnetwerk zijn nu onderdeel van meerjarendoelen 4.3.2 en 4.3.4.

Wat doen we?

Meerjarendoel 4.4.2 De ruimtelijke inpassing van netuitbreidingen gebeurt sneller:
In de Kadernota 2026 is de doelenboom voor programma 4 gewijzigd. In de gewijzigde doelenboom vervalt dit meerjarendoel. De doelen voor ruimtelijke inpassing van netuitbreidingen zijn nu onderdeel van meerjarendoel 4.3.4.

Wat doen we?

Meerjarendoel 4.4.3 Er is meer integraliteit in de programmering van de energie-infrastructuur:
In de Kadernota 2026 is de doelenboom voor programma 4 gewijzigd. In de gewijzigde doelenboom vervalt dit meerjarendoel. De doelen voor integrale programmering van de energie-infrastructuur zijn nu onderdeel van meerjarendoel 4.3.5.

Wat doen we?

Beleidsdoel	P4-5	Circulaire Samenleving
-------------	------	------------------------

Meerjarendoel 4.5.1 Betere inbedding van circulair in het provinciale beleid en de uitvoering door het uitvoeren van de middellange termijnstrategie circulaire samenleving

Wat doen we?

- Uitvoering geven aan de Middellange termijnstrategie circulaire samenleving door middel van de activiteiten in de bijbehorende uitvoeringsagenda 2025 -2027;
- We werken per focusthema de activiteiten uit die beschreven staan in de uitvoeringsagenda circulaire samenleving 2025-2027;
- We zetten daarnaast in op het versnellen van de transitie via zogenaamde 'coördinerende werkzaamheden' waaronder kennisdeling, monitoring en het maken van afspraken met gemeenten en andere regionale partners.

Beoogde resultaten:

- De drie doelen uit de Beleidsvisie Circulaire Samenleving 2050, te weten (1) minder milieudruk, (2) meer leveringszekerheid en (3) een toekomstgerichte regionale economie;
- Daartoe verminderen van het gebruik van primaire abiotische (voor het eerst gebruikte, niet hernieuwbare) grondstoffen in en door de provincie Utrecht;
- Daartoe versnellen van de transitie naar een circulaire samenleving door focus op de 5 in de MTS vastgestelde focusthema's. 1. Opdrachtgeverschap, inkoop en subsidies 2. Ruimte 3. Circulair (ver)bouwen 4. Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) 5. Bedrijven en ketens.

Beleidsdoel	P4-6	Klimaatneutrale Samenleving
-------------	------	-----------------------------

Meerjarendoel 4.6.1 Betere sturing op de doelen voor klimaatmitigatie door het uitvoeren van De Utrechtse Klimaataanpak: Naar Netto Nul

Wat doen we?

- Uitvoering geven aan de Utrechtse Klimaataanpak: Naar Netto Nul door middel van de activiteiten in de bijbehorende uitvoeringsagenda 2024 -2028;
- Onderdeel van de uitvoeringsagenda is het monitoren van de voortgang in de zes klimaattafels (klimaatsectoren) 1) Elektriciteit, 2) Gebouwde omgeving, 3) Industrie, 4) Landbouw en Landgebruik, 5) Mobiliteit, 6) De Provincie als voorbeeld bij het bereiken van de klimaatdoelen van de provincie Utrecht en hier intern en extern over rapporteren;
- We zetten daarnaast in op het versnellen van de transitie via coördinerende werkzaamheden, waaronder kennisdeling, monitoring en het maken van afspraken met gemeenten en andere partners.

Beoogde resultaten:

- Verlaging van de broeikasgasuitstoot in de gehele provincie Utrecht met 55% in 2030 (ten opzichte van 1990) en netto nul uitstoot in 2050. We kunnen de uitstoot van broeikasgassen met ongeveer 95% verminderen. De laatste 5% uitstoot zal er ook nog in 2050 zijn. Door CO₂ uit de atmosfeer te onttrekken – zogenaamde negatieve emissies – kunnen we naar netto nul emissies in 2050;
- Daartoe sturen op de indicatieve restemissies per klimaattafel (klimaatsector);
- Met de eigen organisatie zelf het goede voorbeeld geven t.a.v. het terugdringen van de broeikasgasuitstoot.

Wat gaat het kosten?

Beleidsdoel Meerjarendoel		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
P4-1	Verduurzaming gebouwde omgeving	-3.854	-7.320	-7.546	-7.531	-7.694	-7.720
P4-1-1	Energiebesparing inwoners	-1.882	-1.592	-5.101	-5.077	-5.232	-5.259
P4-1-2	Energiebesparing bedrijven	-811	-1.450	-1.455	-1.465	-1.471	-1.471
P4-1-3	Zon op dak	-891	-3.026	-231	-231	-231	-231
P4-1-4	Duurzame warmtebronnen	-269	-1.252	-758	-758	-758	-758
P4-2	Duurzame elektriciteit	-1.586	-2.241	-1.539	-1.555	-2.295	-2.296
P4-2-1	Ruimte voor duurzame energie	-915	-1.535	-832	-848	-1.587	-1.589
P4-2-2	Participatie inwoners	-672	-705	-708	-708	-708	-708
P4-3	Toekomstbestendig energiesysteem	-1.895	-3.423	-1.132	-1.452	-1.647	-1.647
P4-3-1	Wetgeving afgestemd op energietr. (oud)	-118	-364	-372	-372	-372	-372
P4-3-2	Innovaties duurzame energievoorziening	-1.065	-535	-539	-539	-682	-682
P4-3-3	Inclusieve energietransitie (oud)	-712	-2.524	0	0	0	0
P4-3-4	Aanpak netcongestie	0	0	-221	-541	-592	-592
P4-4	Energie-infrastructuur (vervalt)	-289	-218	0	0	0	0
P4-4-1	Slim gebruik elektriciteitsnet (vervalt)	-25	-270	0	0	0	0
P4-4-2	Uitbreiding elektriciteitsnet (vervalt)	-76	-253	0	0	0	0
P4-4-3	Integraal progr. infrastr (vervalt)	-187	305	0	0	0	0
P4-5	Circulaire Samenleving	-1.389	-2.776	-3.300	-3.300	-2.800	-2.800
P4-5-1	Strategie circulaire samenleving	-1.389	-2.776	-3.300	-3.300	-2.800	-2.800
P4-6	Klimaatneutrale Samenleving	-580	-500	-514	-514	-514	-514
P4-6-1	Utrechtse Klimaataanpak	-580	-500	-514	-514	-514	-514
Totaal programma voor bestemming		-9.593	-16.478	-14.032	-14.353	-14.949	-14.977
Voorstel resultaatbestemming							
Onttrekkingen		0	3.870	0	0	0	0
Toevoegingen		6.745	5.250	5.000	2.000	0	0
Totaal voorstel resultaatbestemming		-6.745	-1.380	-5.000	-2.000	0	0
Totaal P4	Klimaat en Energietransitie na bestemming	-16.337	-17.858	-19.032	-16.353	-14.949	-14.977

5. Bereikbaarheid Publieke mobiliteit

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel

- 5.1 Versterken netwerk
- 5.2 Duurzaam concessiemanagement
- 5.3 Aantrekkelijke knooppunten
- 5.4 Duurzaam beheer en realisatie van ov-infrastructuur

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsdoel	P5-1	Versterken netwerk
-------------	------	--------------------

Meerjarendoel	5.1.1	Het versterken van de ov-bereikbaarheid door het realiseren van nieuwe verbindingen en het opwaarderen of verleggen/verlengen van bestaande verbindingen in het netwerk
----------------------	--------------	---

Wat doen we?

- Uitwerken aanpak Publieke Mobiliteit en de eerste stappen zetten in de uitrol bij bedrijventerreinen en bij ziekenhuizen in de gemeente Utrecht.
- Verder ontwikkelen regionaal OV-systeem door uitbreiden en opwaarderen van het Bus Rapid Transit (BRT) netwerk (U-link en U-liner) en inzet op lobby voor betere benutting spoornetwerk.
- Voorbereiden en uitwerken samenhangende grootschalige ontwikkelingen OV en verstedelijking na 2035 (OV-schaalsprong).

Beoogde resultaten:

- In 2026 starten we de uitvoering van Publieke Mobiliteit met pilots in tenminste 2 gebieden (rond bedrijventerreinen en ziekenhuizen in de gemeente Utrecht)
- Afronding van MIRT-onderzoek spoorcorridor Utrecht – Arnhem – Duitse grens
- Statenvoorstel voorkeursbeslissing MIRT -verkenning OV & wonen (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport)

Meerjarendoel	5.1.2	Een beter OV en exploitatie door het wegnemen van bereikbaarheidsknelpunten
----------------------	--------------	---

Wat doen we?

- Stapsgewijze verbetering van infrastructuur voor BRT-lijnen (U-link en U-liner).
- Monitoren en sturen op de uitvoering doorstromingsmaatregelen OV.
- Inzichtelijk maken van bereikbaarheidsknelpunten en het faciliteren stakeholders (gemeenten) in het wegnemen van deze bereikbaarheidsknelpunten.

Beoogde resultaten:

- We zetten de subsidiemogelijkheden voor BRT/doorstroming volledig weg bij de gemeenten.
- Minder bereikbaarheidsknelpunten.

Meerjarendoel	5.1.3	Verbetering van fysieke en sociale toegankelijkheid van het OV
----------------------	--------------	--

Wat doen we?

- We maken de toegankelijkheid van OV haltes inzichtelijk.
- We sturen op een vlotte uitvoering van het toegankelijk maken van OV-haltes.

Beoogde resultaten:

- 50 extra OV-haltes zijn toegankelijk.
- Provinciaal actieplan toegankelijkheid eigen haltes.

Meerjarendoel 5.1.4 Verbetering van de betaalbaarheid voor mensen met een krappe beurs

Wat doen we?

- We monitoren het ingestelde OV-reisproduct voor minima en onderzoeken een opvolging binnen het nieuwe OV-betaalsysteem

Beoogde resultaten:

- Een werkend OV-reisproduct voor minima

Beleidsdoel	P5-2	Duurzaam concessiemanagement
-------------	------	------------------------------

Meerjarendoel 5.2.1 Meer reizigerstevredenheid over het OV in de provincie Utrecht

Wat doen we?

- We sturen op een goede start van de uitvoering van de nieuwe concessies

Beoogde resultaten:

- De dienstregeling is conform de vervoerplannen uitgebreid met de inzet van extra dienstregelingsuren, waardoor de reiziger profiteert van hogere frequenties en meer reismogelijkheden
- De uitrol van één merk U-OV voor beide concessies is geïmplementeerd, in de hele provincie functioneert dit als één herkenbaar merk voor de reiziger.
- Er wordt conform de inschrijvingen van beide vervoerders nieuw, kwalitatief hoogwaardig (zero emissie-)materieel ingezet.

Meerjarendoel 5.2.2 Effectievere uitvoering van het OV (kostendekkingsgraad, voorspelbaarheid, betrouwbaarheid, meer (betalende) reizigers)

Wat doen we?

- Opstellen van het strategisch marketingkader.
- Sturen op het vervoerplan- en tarievenproces.
- De vervoerders aansturen en waar nodig bijsturen op het behalen van prestatie indicatoren

Beoogde resultaten:

- Verdere uitrol productformules voor hoogwaardig openbaar vervoer (U-link en introductie U-liner)
- Er is een strategisch marketingkader opgesteld en de vervoerder voeren marketingplannen uit binnen dit kader.

Meerjarendoel 5.2.3 Het terugdringen van de negatieve effecten van publieke mobiliteit op de omgeving

Wat doen we?

- We bewaken en faciliteren de instroom van Zero Emissie materieel als onderdeel van de implementatie van de nieuwe OV-concessies die uiterlijk in 2028 leiden tot een volledige zero emissie vloot van OV-voertuigen.
- We sturen op het verminderen van omgevingshinder bij werkzaamheden aan OV-assets.
- We sturen op het laten opstellen van een fysiek en sociaal veiligheidsplan door de vervoerders.

Beoogde resultaten:

- Geïmplementeerde nieuwe OV-concessies met veel nieuwe, stillere zero emissie-bussen.
- Een fysiek en sociaal veiligheidsplan dat geïmplementeerd wordt door de vervoerders en op gemonitord wordt.
- De vervoerders hebben een breed palet aan bussen met verschillende lengtes, waardoor per lijn busmaterieel ingezet kan worden dat past bij de omvang van de vervoervraag en bij de infrastructuur/omgeving

Beleidsdoel	P5-3	Aantrekkelijke knooppunten
-------------	------	----------------------------

Meerjarendoel 5.3.1 Meer OV knooppunten hebben een hogere kwaliteit

Wat doen we?

- Opstellen richtlijn, inclusief prioritering, voor knooppunten
- Sturing geven aan integrale invulling van de prioritaire knooppunten.
- Opzetten nieuwe governance voor integrale hubaanpak, als onderdeel van publieke mobiliteit, met specifieke aandacht voor deelmobiliteit.

Beoogde resultaten:

- Een richtlijn haltes, hubs en knooppunten
- Gerealiseerde kwaliteitsverbeteringen op minimaal 1 knoop
- Invoering van nieuwe governance regionale deeltweewielermobiliteit

Beleidsdoel	P5-4	Duurzaam beheer en realisatie van OV-inf
-------------	------	--

Meerjarendoel 5.4.1 De bestaande infrastructuur is op orde en beschikbaar op het vastgestelde kwaliteitsniveau

Wat doen we?

- Opstellen van een beheeropdracht op basis van de actuele Beheervisie OV-assets
- Versterken opdrachtgeverschap bij verzelfstandiging beheerorganisatie
- Uitvoering van de beheer- en onderhoudstaken aan de OV-assets

Beoogde resultaten:

- Een vastgesteld beheerplan van de (verzelfstandigde) beheerorganisatie
- Een vastgestelde rapportage railveiligheid
- Realisatie van de beheer- en onderhoudstaken om de beoogde (vervoers)prestaties te kunnen bereiken.

Meerjarendoel 5.4.2 We onderhouden onze OV-assets duurzamer

Wat doen we?

- Actualisatie van het systeemeisenmanagement, waarin de beleidsopgaven vanuit de energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit worden vertaald in een (top)eisenkader.
- Opstellen van een agenda voor het beter benutten van het tramenergiesysteem in samenwerking met (landelijke) partners.
- Opstarten van een vervangingsproject voor de busstalling Zeist, zodat deze voldoet aan de duurzame eisen voor zero-emissie busexploitatie.

Beoogde resultaten:

- Een vastgesteld geactualiseerde systeembeschrijving en topeisenkader voor de OV-assets.
- Een lager tramenergiegebruik en lagere spitsenergiegebruik bij de OV-assets.
- Een vastgestelde projectopdracht, inclusief programma van eisen, voor het duurzame vervangingsproject busstalling Zeist.

Wat gaat het kosten?

Beleidsdoel Meerjarendoel		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
P5-1	Versterken netwerk	-8.293	-9.285	-10.688	-10.688	-10.688	-9.961
P5-1-1	Versterken OV-bereikbaarheid	-2.424	-3.539	-3.600	-3.600	-3.600	-3.600
P5-1-2	Wegnemen bereikbaarheidsknelpunten OV	-3.952	-3.468	-4.000	-4.000	-4.000	-3.273
P5-1-3	Fysieke en sociale toegankelijkheid OV	-1.917	-478	-1.588	-1.588	-1.588	-1.588
P5-1-4	Verbeteren betaalbaarheid OV	0	-1.800	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
P5-2	Duurzaam concessiemanagement	-140.034	-146.547	-129.165	-131.165	-130.165	-129.365
P5-2-2	Effectieve uitvoering OV	-138.895	-145.615	-128.417	-130.417	-129.417	-128.617
P5-2-3	Terugdringen negatieve effecten OV	-1.140	-932	-748	-748	-748	-748
P5-3	Aantrekkelijke knooppunten	-2.509	-3.481	-3.789	-3.709	-3.499	-3.499
P5-3-1	Hogere kwaliteit OV knooppunten	-2.509	-3.481	-3.789	-3.709	-3.499	-3.499
P5-4	Duurzaam beheer en realisatie van OV-inf	-29.733	-29.274	-31.396	-35.935	-36.133	-31.882
P5-4-1	Duurzame realisatie OV assets	-20.230	-18.026	-19.138	-19.346	-19.509	-19.483
P5-4-2	Duurzamer beheer en onderhoud OV assets	-9.503	-11.248	-12.258	-16.589	-16.624	-12.399
Totaal programma voor bestemming		-180.571	-188.586	-175.037	-181.496	-180.484	-174.706
Voorstel resultaatbestemming							
Onttrekkingen		22.011	43.045	290	2.306	3.131	0
Toevoegingen		13.685	2.421	2.235	0	0	1.094
Totaal voorstel resultaatbestemming		8.326	40.624	-1.945	2.306	3.131	-1.094
Totaal P5	Bereikbaarheid Publieke mobiliteit na bestemming	-172.245	-147.962	-176.982	-179.190	-177.353	-175.800

6. Bereikbaarheid Gezond en veilig

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel

- 6.1 Meer fietsen over een sterker
- 6.2 Veiligere infrastructuur en gedrag
- 6.3 Samen gezonde groei bereikbaar maken
- 6.4 Verschonen mobiliteit

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsdoel	P6-1	Meer fietsen over een sterker netwerk
-------------	------	---------------------------------------

Meerjarendoel	6.1.1	We realiseren doorfietsroutes en nemen barrières weg
----------------------	--------------	--

Wat doen we?

- We werken als regio meerjarig samen met gemeenten, waterschappen en maatschappelijke organisaties om het fietsen verder te ontwikkelen.
- We realiseren de DFR Utrecht – IJsselstein (F408) en Utrecht- Woerden (F12), continueren de studie naar de Doorfietsroute Dom-Dam en sluiten Samenwerkingsovereenkomsten tussen provincie en gemeenten af voor vier nieuwe Doorfietsroutes.

Beoogde resultaten:

- We openen de Doorfietsroutes Woerden-Utrecht en IJsselstein-Utrecht.
- We realiseren (grotendeels) de Doorfietsroutes Amersfoort-Utrecht, Veenendaal-Utrecht, Hilversum-Utrecht, Hilversum-Amersfoort, Houten-USP en Houten-Lage Weide.
- Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met de gemeenten over de realisatie van Doorfietsroutes.

Meerjarendoel	6.1.2	Een sterk RFN gericht op vlot, veilig en comfortabel fietsen en het ontsluiten van alle belangrijke werklocaties, middelbare scholen en knooppunten
----------------------	--------------	---

Wat doen we?

- We voeren de subsidieregeling voor het Regionaal fietsnetwerk uit, met 5 miljoen euro provinciale bijdrage.
- Voor knelpunten op het provinciale deel van het Regionaal fietsnetwerk onderzoeken wij hoe deze opgelost kunnen worden. Na goedkeuring en akkoord op de investering in het MIP starten we de voorbereiding en realisatie hiervoor.

Beoogde resultaten:

- Aan minimaal 5 projecten op het Regionaal fietsnetwerk leveren we een subsidiebijdrage aan andere wegbeheerders.
- Voor onze eigen infrastructuur verbeteren we fietspaden of parallelwegen langs provinciale wegen, met voorrang voor het Regionaal fietsnetwerk.
- We continueren studies naar verbetering van het fietsnetwerk (o.a. verbreding van verschillende fietspaden en -tunnels en verbeteren sociale veiligheid).

Meerjarendoel	6.1.3	We stimuleren mensen om vaker te gaan fietsen
----------------------	--------------	---

Wat doen we?

- We voeren fietsstimuleringsactiviteiten uit, met de focus op de doelgroepen forenzen, ouderen, kinderen/basisschooljeugd en nieuwe Nederlanders, waaronder de fietsstimuleringsapp "Da's zo gefietst" en het regionale merk "FIETS-HART".

Beoogde resultaten:

- Het aantal deelnemende gemeenten in het programma Doortrappen stijgt
- Een op maat gemaakte fietsstimuleringscampagne bij de opening van twee doorfietsroutes.
- Het uitvoeren binnen de City Deal Fietsen voor Iedereen van een zogenaamd vliegwielproject.

Beleidsdoel	P6-2	Veiligere infrastructuur en gedrag
-------------	------	------------------------------------

Meerjarendoel 6.2.1 Het verbeteren van de veiligheid op de provinciale infrastructuur

Wat doen we?

- We starten in samenwerking met SWOV met een onderzoek naar de verkeersveiligheid van rotondes (N224 & N212), gericht op de veiligheid van kwetsbare verkeersdeelnemers.
- We stellen verbetervoorstellen op voor de 10 belangrijkste (fiets)oversteken waar kwetsbare verkeersdeelnemers de provinciale weg kruisen.
- We stellen een strategie op voor de prioritering en aanpak van infrastructurele knelpunten.

Beoogde resultaten:

- Onderzoeksresultaat naar de verkeersveiligheid op ten minste twee provinciale rotondes, met een doorkijk naar betekenis van de veiligheid op overige rotondes binnen de provincie.
- Verbetervoorstellen voor de programmering van infrastructurele maatregelen.
- Regionale vertaling van landelijke initiatieven met een regionaal karakter, bijvoorbeeld bij de GOW60 en massa- en snelheidsverschillen op het fietspad.

Meerjarendoel 6.2.2 Het verbeteren van de veiligheid op gemeentelijke wegen door subsidie op verkeersveiligheidsmaatregelen

Wat doen we?

- We realiseren in samenwerking met SWOV een groots diepteonderzoek om de toedrachten van en omstandigheden bij alle dodelijke verkeersongevallen uit 2023 en 2024 in de provincie Utrecht te achterhalen.
- We vernieuwen en verrijken de huidige digitale systemen met actuele verkeers(veiligheids)informatie over het provinciale en regionale wegennet.
- We monitoren de uitvoering van de nieuwe Regionale Uitvoeringsagenda 2026 - 2029 middels een dashboard en voortgangsrapportage.

Beoogde resultaten:

- Een verbeterde samenwerking met alle Utrechtse wegbeheerders en stakeholders met behulp van drie regionaal verkeersveiligheidsoverleggen en accountgesprekken volgens het vernieuwde format.
- Een vernieuwd en geactualiseerd Regionaal Verkeersveiligheidsmodel, zodat de gehele regio opnieuw met de meest actuele verkeers(veiligheids)informatie werkt en het model aansluit op de nieuwe, regionaal gedefinieerde verkeersveiligheidsrisico's uit de Regionale Uitvoeringsagenda 2026 - 2029.
- Een dashboard om de uitvoering van de Regionale Uitvoeringsagenda 2026 - 2029 op beleidsindicator-niveau te monitoren.

Meerjarendoel 6.2.3 Het stimuleren van veilig gedrag door verkeerseducatie, voorlichting en handhaving

Wat doen we?

- We continueren de uitvoering van permanente verkeerseducatie- en voorlichting, met speciale aandacht voor kwetsbare en onervaren verkeersdeelnemers en de thema's rijden onder invloed, afleiding en onveilige snelheid.
- We gebruiken de uitkomsten van het diepteonderzoek vanuit VeiligheidNL om het educatie- en voorlichtingsaanbod verder aan te scherpen. In 2026 start het diepteonderzoek naar '12 -17 jarige fietsers'.
- Wij ondersteunen het OM en de politie met (verkeers)analyses, waardoor zij de meest kansrijke locaties voor vaste en mobile handhavingsmiddelen en mobiele controles kunnen bepalen, inclusief een evaluatie van rijnsnelheden bij de inzet van een flexflitser of bij een mobiele controle.

Beoogde resultaten:

- Vier lokale gedragsmaatregelen in uitvoering gebracht volgens de verbeterde aanpak.
- Een vernieuwde provinciale campagnestrategie, ofwel doorvertaling en uitvoering van landelijke en provinciale campagnes, waarbij we doorlopend het bereik hebben gemonitord.
- Een vernieuwde scholenadviseur voor het borgen van een efficiënte scholenbenadering, met één aanspreekpunt voor alle verkeerseducatie en met betere aanhechting op de plaatselijke context.

Beleidsdoel	P6-3	Samen gezonde groei bereikbaar maken
Meerjarendoel	6.3.1	Op basis van gezamenlijk onderzoek komen tot een uitvoerings- en investeringsagenda tussen Rijk en regio om de woningbouwopgave te kunnen realiseren met de bereikbaarheidsmaatregelen die daarvoor noodzakelijk zijn

Wat doen we?

- Het NOVEX-gebied Utrecht Amersfoort is onderdeel van het programma U Ned. Met het Rijk zijn we in gesprek en werken we aan de maatregelen uit de Uitvoeringsagenda (Adaptief Programma) en de Regionale Investerings Agenda op. Dat doen we in het programma U Ned via verschillende programmalijnen. De komende jaren staan grote keuzes op de agenda voor de verstedelijking inclusief de bereikbaarheidsmaatregelen die daarvoor nodig zijn.

Beoogde resultaten:

- We werken samen aan de Uitvoeringsagenda en Regionale Investerings Agenda (RIA) voor het NOVEX gebied Utrecht - Amersfoort
- O.a. voor de MIRT Verkenning OV en wonen werken we toe naar het vaststellen van een definitief Voorkeursalternatief en bereiden we de planuitwerkingsfase voor.

Meerjarendoel 6.3.2 Het borgen van de regionale bereikbaarheid in samenwerking met het Rijk en gemeenten

Wat doen we?

- Voor de groeiopgave van heel Nederland zijn op de hoofdwegen in de provincie Utrecht verschillende projecten gepland om de wegen uit te breiden. Het Rijk besloten om een strategische herprioritering van het Mobiliteitsfonds uit te voeren en een aantal projecten op pauze gezet.
- In 2026 wordt de uitspraak van de Raad van Staten voor het Tracebesluit Ring Utrecht verwacht. De regio heeft het Alternatief Ring Utrecht (ARU) opgesteld dat op vergelijkbare wijze invulling geeft aan de beoogde doelen. We zetten in op de lobbyactiviteiten hiervoor.

Beoogde resultaten:

- Met het Rijk komen tot mitigerende afspraken over de projecten die op pauze zijn gezet in de provincie Utrecht (Hoevelaken) en het maken van afspraken over (een gefaseerde uitvoering van) het Tracébesluit Ring/ARU

Meerjarendoel 6.3.3 In regionaal verband stimuleren van slimme en duurzame mobiliteitskeuzes (o.a. fiets en OV in woon-werkverkeer via werkgevers)

Wat doen we?

- In de regionale samenwerking met Goedopweg stimuleren we werkgevers tot spitsmijdend en duurzaam mobiliteitsgedrag van medewerkers.
- Stimuleren van inwoners tot duurzaam reisgedrag via een bewonersbenadering in nieuwe woongebieden.
- Informeren van verkeer en beïnvloeden van mobiliteitsstromen bij grote wegwerkzaamheden in de regio.

Beoogde resultaten:

- We continueren de regionale samenwerking om werknemers te verleiden tot het mijden van de spits, thuiswerken of het gebruik maken van gezonde en duurzame vervoerwijzen.
- Met regionale partners zijn de wegwerkzaamheden zodanig gepland dat er geen overlap van afsluitingen en omleidingen ontstaat.
- Bij wegwerkzaamheden zijn weggebruikers geïnformeerd over hinder, route- en reisalternatieven.

Beleidsdoel	P6-4	Verschonen mobiliteit
Meerjarendoel	6.4.1	Het stimuleren van het gebruik van schone brandstof of energiedrager in personen- en goederenvervoer

Wat doen we?

- We stimuleren en faciliteren de transitie van weg naar water voor het goederenvervoer.
- We verbinden partijen in de waterstofketen, van aanbieders tot gebruikers, om de transitie naar duurzaam goederenvervoer te stimuleren.
- We monitoren de ontwikkelingen in de verduurzaming van personenmobiliteit en de trends in het wegvervoer.

Beoogde resultaten:

- We verstrekken subsidies voor initiatieven die bijdragen aan duurzame stadsdistributie of de verschuiving van wegvervoer van weg naar water.
- We presenteren de monitor verduurzaming personenvervoer Midden Nederland in een dashboard en bespreken deze in een jaarlijkse bijeenkomst met regionale bestuurders
- We helpen bij minimaal twee potentiële waterstofvulpunten om te komen tot een kansrijke SWIM subsidieaanvraag bij het Rijk.

Wat gaat het kosten?

Beleidsdoel Meerjarendoel		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
P6-1	Meer fietsen over een sterker netwerk	-16.021	-18.442	-17.294	-20.620	-20.620	-20.620
P6-1-1	Doorfietsroutes	0	-9.837	-9.761	-13.087	-13.087	-13.087
P6-1-2	Regionaal fiets netwerk	-15.312	-6.443	-5.372	-5.372	-5.372	-5.372
P6-1-3	Stimuleren fietsen	-709	-2.161	-2.161	-2.161	-2.161	-2.161
P6-2	Veiligere infrastructuur en gedrag	-4.219	-4.835	-4.444	-4.444	-4.369	-4.369
P6-2-1	Veiligheid provinciale infrastructuur	-829	-938	-838	-838	-838	-838
P6-2-2	Verkeersveiligheid wegen derden	-1.791	-2.400	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
P6-2-3	Stimuleren van veilig gedrag	-1.599	-1.497	-1.606	-1.606	-1.531	-1.531
P6-3	Samen gezonde groei bereikbaar maken	-12.248	-14.035	-12.922	-8.460	-11.960	-5.460
P6-3-1	MIRT projecten	-11.267	-12.270	-11.141	-6.679	-10.179	-3.679
P6-3-2	Borgen regionale bereikbaarheid	-982	-986	-986	-986	-986	-986
P6-3-3	Slimme en duurzame mobiliteitskeuzes	0	-779	-795	-795	-795	-795
P6-4	Verschonen mobiliteit	-1.543	-2.604	-2.894	-2.894	-2.894	-2.894
P6-4-1	Stimuleren schone brandstof en energie	-1.543	-2.604	-2.894	-2.894	-2.894	-2.894
Totaal programma voor bestemming		-34.031	-39.915	-37.555	-36.419	-39.844	-33.344
Voorstel resultaatbestemming							
Onttrekkingen		15.223	1.816	13.983	3.204	16.254	8.189
Toevoegingen		5.616	38.150	9.643	0	0	0
Totaal voorstel resultaatbestemming		9.607	-36.334	4.340	3.204	16.254	8.189
Totaal P6	Bereikbaarheid Gezond en veilig na bestemming	-24.424	-76.249	-33.215	-33.215	-23.590	-25.155

7. Bereikbaarheid Infrastruct. en Benutten

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel

- 7.1 Betere benutting van de regionale mobiliteitsnetwerken
- 7.2 Versterken netwerk
- 7.3 Duurzaam realiseren van infrastructuur en onderhoud
- 7.4 Duurzaam beheren van infrastructuur

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsdoel	P7-1	Betere Benutting regionale mob.netwerk
-------------	------	--

Meerjarendoel	7.1.1	We zetten verkeersmanagement en informatie- en communicatietechnologie in om onze netwerken optimaal te benutten
----------------------	--------------	--

Wat doen we?

- Nu en in de toekomst de huidige beschikbare infrastructuur- en mobiliteitsnetwerken beter benutten door de inzet van multimodaal verkeersmanagement en incidentmanagement.
- De juiste techniek op straat te hebben, wat betekent dat we op de juiste plek over de juiste en goed werkende technologie beschikken.

Beoogde resultaten:

- In 2026 geven we inzicht in het multimodaal presteren van tenminste 10 verkeersregelininstallaties op basis van vastgelegde doelstellingen (basis- en ambitieniveau) in onze provinciale Nota (i)VRI.
- Provincie Utrecht is als wegbeheerder in staat de eigen wegafsluitingen in het kader van wegwerkzaamheden en evenementen goed en tijdig in te voeren en af te stemmen met collega wegbeheerders via de tooling die gebruikt wordt voor regionale afstemming in RegioRegie.
- Geïmplementeerde werkprocessen ten behoeve van regionaal assetbeheer voor dynamisch verkeersmanagement ICT-systemen in het kader van de regionale samenwerking multimodaal verkeersmanagement (MUVIM).

Beleidsdoel	P7-2	Versterken netwerk
-------------	------	--------------------

Meerjarendoel	7.2.1	We versterken de provinciale netwerken door het wegnemen van bereikbaarheidsknelpunten
----------------------	--------------	--

Wat doen we?

- We voeren quick-scans uit op specifieke trajecten waar in 2027 grootonderhoud gepland staat en brengen mogelijke verbetermaatregelen in beeld die gelijktijdig met het onderhoud uitgevoerd kunnen worden.
- We voeren quick-scans uit op VRI-kruispunten waar in 2027 onderhoud gepland staat aan de VRI. We brengen mogelijke verbetermaatregelen in beeld voor de loop- en fietsinfra die gelijktijdig met het onderhoud uitgevoerd kunnen worden.
- We voeren specifieke studies uit naar (een combinatie) verkeersveiligheid, fiets, openbaar vervoer en/of leefbaarheid. Zo ronden we onder andere de studies naar de N199 en de N238 af en starten we een studie op naar een tweetal kruispunten op N229 bij Odijk.

Beoogde resultaten:

- We stellen een investeringsbeslissing vast met verbeterpunten uit de quick-scans die meekunnen met het groot asfaltonderhoud dat gepland staat voor 2027
- We stellen een investeringsbeslissing vast met verbeterpunten uit de quick-scans die meekunnen met het VRI-onderhoud dat gepland staat voor 2027
- We stellen investeringsbeslissingen vast voor specifieke verkeersveiligheid-, leefbaarheid- en/of doorstromingsknelpunten voor onder andere de trajecten N199, N238 en een tweetal kruispunten op de N229.

Meerjarendoel 7.2.2 We dringen de negatieve effecten van wegverkeer op de omgeving terug en dragen bij aan biodiversiteit

Wat doen we?

- We studeren/realiseren kerende rasters en oversteekvoorzieningen voor fauna (o.a. faunapassages, looprichel)
- We passen geluidsreducerend asfalt toe en realiseren geluidschermen of – wallen aan
- We voeren ecologisch bermbeheer uit

Beoogde resultaten:

- We studeren/realiseren oversteekvoorzieningen volgens de integrale studieprogrammering infrastructurele maatregelen (oa op de N225 en N234)
- We studeren/realiseren bron- en overdrachtsmaatregelen volgens de integrale studieprogrammering infrastructurele maatregelen (oa tijdens grootonderhoud en langs de N230)
- We bevorderen de biodiversiteit, waaronder een betere leefomgeving voor bijen en vlinders, door het uitvoeren van ecologisch bermbeheer en het realiseren van faunamaatregelen

Beleidsdoel	P7-3	Duurzaam realiseren infrastr en onderh
Meerjarendoel	7.3.1	We realiseren de projecten uit het Meerjarig Investeringsplan en het variabel onderhoud

Wat doen we?

- We bereiden het voor 2026 geplande variabel onderhoud en vervangingsonderhoud voor- en voeren dat uit. Het groot onderhoud verhardingen bereiden we voor in bouwteamverband met 2 vaste aannemers (oost en west) en we voeren het uit.
- We bereiden de voor 2026 geplande projecten uit het Meerjarig Investeringsplan (MIP) voor en voeren deze uit.

Beoogde resultaten:

- Voor de assets verhardingen, kunstwerken, verkeersmanagement, openbare verlichting, vaarwegen, hemelwaterafvoer is het in 2026 geprogrammeerde onderhoud volgens het MOPM uitgevoerd.
- De projecten N210 T21a, N210 T24, N212 T27, DFR USP-Veenendaal, N229 hellingbanen Werkhoven, N201 deelproject 1 zijn gerealiseerd.

Meerjarendoel 7.3.2 We realiseren vervanging en nieuwbouw meer klimaatneutraal en circulair

Wat doen we?

- Voor wegverhardingen wordt de asfaltstrategie van de provincie Utrecht uitgevoerd.
- Bij investeringsprojecten en het groot onderhoud verhardingen wordt conform het programma Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) gewerkt.

Beoogde resultaten:

- De deklagen met SMA 0/11 op de hoofrijbanen hebben een percentage hergebruik (PR) van minimaal 40%.
- Er wordt gewerkt met het basisniveau van het programma SEB.
- Minimaal 4 projecten worden op het ambitieuze niveau van het programma SEB uitgevoerd.

Beleidsdoel	P7-4	Duurzaam beheren van infrastructuur
Meerjarendoel	7.4.1	De bestaande infrastructuur is op orde en beschikbaar op het vastgestelde kwaliteitsniveau

Wat doen we?

- Het veilig, efficiënt en duurzaam beheren en onderhouden van (vaar) wegen.
- Uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden a.d.h.v. het opgestelde meerjarenonderhoudsplan (MOP2026-2029) en het daaruit voortvloeiende uitvoeringsplannen 2026.

Beoogde resultaten:

- Om te zorgen dat onze wegen voldoen aan de minimaal vereiste beeldkwaliteit, worden dagelijks (volgens het meerjarige onderhoudsbestek) en variabele onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.
- We voeren periodieke inspecties uit om de staat van de kunstwerken te beoordelen en bij geconstateerde gebreken zorgen we voor snelle en adequate reparaties om de kunstwerken in vereiste conditie te houden.
- Ombouwen en aansluiten van de beweegbare bruggen op de bediencentrale van de gemeente. Nieuwegein.

Meerjarendoel 7.4.2 We beheren en onderhouden onze infrastructuur duurzamer

Wat doen we?

- Het duurzaam, klimaatadaptief en circulair uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden, waar mogelijk.
- Het vergroten van de biodiversiteit in bermen en op de oevers langs provinciale vaarwegen

Beoogde resultaten:

- Reductie van CO₂- uitstoot bij het beheer van groenvoorzieningen door ecologisch maaien en de inzet van (elektrisch) materieel met minder uitstoot
- Kwaliteit van de hemelwaterafvoer in beeld brengen en waar mogelijk onderhoudswerkzaamheden aan de hemelwaterafvoer combineren met de werkzaamheden aan de verharding om zo de overlast en onnodige kosten te minimaliseren.

Wat gaat het kosten?

Beleidsdoel Meerjarendoel		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
P7-1	Betere Benutting regionale mob.netwerk	-3.117	-5.230	-4.161	-4.161	-4.161	-4.161
P7-1-1	Verkeersmanagement	-3.117	-5.230	-4.161	-4.161	-4.161	-4.161
P7-2	Versterken netwerk	29.560	-4.543	-4.115	-4.115	-4.115	-4.115
P7-2-1	Versterken provinciale netwerken	30.005	-4.543	-3.718	-3.718	-3.718	-3.718
P7-2-2	Terugdringen negatief effect wegverkeer	-445	0	-398	-398	-398	-398
P7-3	Duurzaam realiseren infrastr en onderh	-5.942	-5.932	-7.729	-9.068	-11.117	-15.284
P7-3-1	MIP en variabel onderhoud (vaar)wegen	-5.942	-5.932	-7.729	-9.068	-11.117	-15.284
P7-4	Duurzaam beheren van infrastructuur	-39.438	-43.118	-40.276	-38.314	-36.963	-42.835
P7-4-1	Duurzaam beheren van infrastructuur	-39.438	-43.118	-40.276	-38.314	-36.963	-42.835
Totaal programma voor bestemming		-18.937	-58.824	-56.281	-55.658	-56.356	-66.396
Voorstel resultaatbestemming							
Onttrekkingen		0	532	0	0	0	3.944
Toevoegingen		0	2.397	3.616	578	1.929	0
Totaal voorstel resultaatbestemming		0	-1.865	-3.616	-578	-1.929	3.944
Totaal P7 Bereikbaarheid Infrastruct. en Benutten na bestemming		-18.937	-60.689	-59.897	-56.236	-58.285	-62.452

8. Cultuur, erfgoed, recreatie en toerisme

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel

- 8.1 De culturele infrastructuur is sterk en toegankelijk en ons erfgoed is behouden en beleefbaar
- 8.2 Bezoekerseconomie is sterk
- 8.3 Mogelijkheden tot recreëren, sporten en bewegen zijn meer integraal onderdeel van de ontwikkelingen in de leefomgeving

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsdoel	P8-1	De culturele infrastructuur is sterk
-------------	------	--------------------------------------

Meerjarendoel	8.1.1	In elke gemeente is een robuuste bibliotheekvoorziening en de Utrechtse bibliotheken werken beter samen waardoor zij meer inwoners bereiken.
----------------------	--------------	--

Wat doen we?

- Via onze partnerorganisatie BiSC worden alle openbare bibliotheken in elke gemeente in de provincie Utrecht ondersteund op het gebied van logistiek van de gezamenlijke collectie, ICT, educatie en innovatie.
- In het kader van de vernieuwing van de bibliotheekwet en de zorgplicht die gemeenten krijgen, zet BiSC in op het stimuleren en ondersteunen van bibliotheken bij vraagstukken rond de nieuwe wet en het ontwikkelen van meerjarenplannen voor bibliotheken en gemeenten.
- BiSC en de bibliotheken geven gezamenlijk uitvoering aan de Utrechtse ontwikkelagenda 2026, waarin de belangrijkste thema's en speerpunten op het gebied van innovatie en doorontwikkeling van de maatschappelijke bibliotheek zijn opgenomen.

Beoogde resultaten:

- Bibliotheken zijn door BiSC ondersteund op het gebied van ICT, logistiek en de doorontwikkeling van de maatschappelijke bibliotheek, waardoor het bereik bij inwoners en daarmee de impact van de bibliotheek is vergroot.
- Bibliotheken en gemeenten zijn door BiSC ondersteund bij de voorbereiding op de zorgplicht die gemeenten in 2026 krijgen, onder andere met hulp bij de ontwikkeling van meerjarenplannen.
- Er is een gezamenlijke ontwikkelagenda voor 2026 opgesteld en deze agenda is in uitvoering.

Meerjarendoel	8.1.2	Samen met gemeenten en partners is de culturele infrastructuur sterker door een pluriformer en hoogwaardig aanbod dat een diverser publiek aanspreekt en trekt.
----------------------	--------------	---

Wat doen we?

- Om culturele voorzieningen te versterken, zetten we in op regionale samenwerking, netwerkvorming, onderzoek, kennisdeling en professionele ontwikkeling. Dit doen we bijvoorbeeld door de sector te helpen bij het implementeren van de drie gedragscodes. Daarnaast blijven we inzetten op het faciliteren van publieksonderzoek.
- Vanuit de Cultuurregio Utrecht faciliteren we een netwerk met alle Utrechtse gemeenten om cultuurbeleid beter op elkaar af te stemmen en gezamenlijke vraagstukken op te pakken. Dit heeft geresulteerd in een vernieuwd regioprofiel en gekoppelde uitvoeringsagenda. We zetten daarbij een onafhankelijke regisseur in die de opdracht heeft de belangen van de regio bij het Rijk te vertegenwoordigen en actief vraagstukken bij gemeenten op te halen. Daarnaast organiseren we samen met gemeenten verschillende ambtelijke en bestuurlijke bijeenkomsten over ontwikkelingen en kansen voor de regio en versturen we een nieuwsbrief.
- We ondersteunen 29 culturele festivals met een artistieke missie via het verstrekken van meerjarige subsidies. Daarnaast faciliteren we kennisdeling en netwerkvorming via de festivalorganisaties.

Beoogde resultaten:

- Culturele voorzieningen, waaronder makershuizen, zijn meer wendbaar en weerbaar geworden en beter in staat samen te werken, hun impact te meten en een breder publiek te bereiken. Specifiek voor de discipline dans & theater zijn er een viertal projecten uitgevoerd en nieuwe samenwerkingsverbanden tussen instellingen ontstaan. De instellingen waarmee we een meerjarige subsidierelatie hebben, zijn ondersteund om de Fair Practice code te implementeren.
- Dankzij het faciliteren van het samenwerkingsverband Cultuurregio Utrecht is het cultuurbeleid in de regio beter op elkaar afgestemd, is er samengewerkt aan inhoudelijke thema's en zijn ontwikkelingen in de regio onder de aandacht gebracht bij het Rijk. In het kader van de uitvoeringsagenda van het regio profiel is het culturele voorzieningenniveau in de provincie Utrecht in kaart gebracht en heeft het Cultureel Doelgroepen Model een vervolg gekregen.
- Er hebben 29 culturele festivals plaatsgevonden die hebben bijgedragen aan een pluriform en kwalitatief hoogwaardig cultuuraanbod in onze provincie. Hiermee zijn diverse publieksgroepen bereikt en is de ontwikkeling van makers versterkt.

Meerjarendoel 8.1.3 Meer kinderen en volwassenen beoefenen en ervaren cultuur, zowel door cultuureducatie op school als cultuurparticipatie in de vrije tijd.

Wat doen we?

- Via de partnerorganisaties Kunst Centraal en Landschap Erfgoed Utrecht worden diverse activiteiten en programma's aangeboden op scholen in het primair onderwijs. Kinderen maken zo kennis met cultuur en erfgoed in hun directe omgeving (cultuurprogramma) en met het hele palet van kunstdisciplines (kunstmenu) zoals theater en dans, literatuur en beeldende kunst, film, muziek en mediakunst. Ook is extra aandacht voor leerlingen in het gespecialiseerd onderwijs, vmbo, praktijkonderwijs en scholen die veel leerlingen hebben met een risico op onderwijsachterstand. Het doel is deze onderwijstypen beter in staat stellen om kwalitatief goede cultuur- en erfgoededucatie aan te bieden die aansluit op de belevingswereld van de leerling.
- Daarnaast ondersteunen Kunst Centraal en Landschap Erfgoed Utrecht zowel het primair- als het voortgezet onderwijs bij het aanbieden van cultuur- en erfgoededucatie. Dit doet zij door het bieden van advies en deskundigheidsbevordering aan voor scholen en docenten, het delen van informatie over het cultuuraanbod in de regio, het leggen van contacten met cultuuraanbieders, het bevorderen van kennisdeling en uitwisseling tussen scholen en lokale instellingen.
- Via onze partnerorganisatie ZIMHC verbinden we culturele ondersteuners in gemeenten, lokale (amateur)instellingen, sociaal domein, culturele initiatieven en fondsen met elkaar, zodat het aanbod diverser en toegankelijker wordt en meer inwoners cultuur kunnen beleven, beoefenen en ervaren. Daarnaast ondersteunen wij het Jeugdfonds Sport en Cultuur en de Kunstbende om jeugd en jongeren te stimuleren tot cultuurdeelname.

Beoogde resultaten:

- Kunst Centraal en Landschap Erfgoed Utrecht hebben met het programma Kunstmenu 70% en met Cultuurprogramma 56% van de basisscholen en gespecialiseerd onderwijs in hun werkgebied bereikt. Daarnaast zijn scholen, docenten en kunstcentra beter toegerust om cultuur- en erfgoededucatie te ontwikkelen en uit te voeren.
- In het voortgezet onderwijs is 70% scholen in de provincie Utrecht ondersteund om cultuureducatie een stevigere plek te geven in het onderwijsprogramma. Ook zijn docenten beter in staat om cultuur en erfgoededucatie te ontwikkelen en te begeleiden.
- Het provinciale netwerk van culturele verbinders is versterkt en verbreed naar meerdere gemeenten en er zijn domein overstijgende samenwerkingen aangegaan. Kennis op het gebied van cultuurparticipatie is gedeeld met het veld, de aansluiting van lokale organisaties naar fondsen is verbeterd en meer kinderen en jongeren hebben kansen gekregen op cultuurdeelname.

Meerjarendoel 8.1.4 Erfgoed en archeologie zijn duurzamer behouden en beheerd.

Wat doen we?

- Via het Fonds Erfgoedparels ondersteunen we de restauratie en herbestemming van rijksmonumenten, om ze voor toekomstige generaties te behouden. Met het fonds Erfgoedparels leveren we een belangrijke bijdrage aan kleinere en middelgrote restauraties van rijksmonumenten, zijnde niet-woonhuizen. Vanaf 2026 wordt voor het toepassen van klimaat adaptieve maatregelen binnen de restauratieopgave maximaal 10% extra subsidie verleend op de subsidiabele restauratiekosten. In het coalitieakkoord 2024 – 2028 zijn door Provinciale Staten extra middelen ter beschikking gesteld om de rijksmonumenten met een grote restauratieopgave aan te pakken. In 2026 ontvangt 1 rijksmonument subsidie voor het uitvoeren van een grote restauratieopgave uit deze extra beschikbaar gestelde middelen.
- We monitoren de staat van onderhoud van het Utrechtse gebouwde erfgoed. Dit doen we door middel van de vierjaarlijkse erfgoedmonitor. Daarbij wordt ook Monumentenwacht Utrecht ingezet, die investeert in kennisontwikkeling over en kennisoverdracht aan eigenaren over de onderhoudstoestand van hun monument. Voor de molens die rijksmonument zijn, dragen we bij aan de kosten van beheer en onderhoud.
- In het Provinciaal Archeologisch Depot worden archeologische vondsten en bijbehorende documentatie (met uitzondering van vondsten uit gemeenten Amersfoort en Utrecht) duurzaam behouden en toegankelijk gemaakt.
- Via onze partnerorganisaties Monumentenwacht en Utrechts Landschap zetten we in op kennisontwikkeling en kennisoverdracht aan eigenaren en beheerders van erfgoed.

Beoogde resultaten:

- Het percentage van monumenten met een slechte of matige onderhoudsstatus neemt af.
- Minimaal twaalf rijksmonumenten (niet-woonhuizen) hebben restauratiesubsidie toegekend gekregen.
- Middels de extra coalitiemiddelen is aan minimaal 1 rijksmonument met een grote restauratieopgave (> 1 mln) bijgedragen.

Meerjarendoel 8.1.5 Kwaliteit van de leefomgeving is sterker geworden door de kansen van ruimtelijk erfgoed te benutten.

Wat doen we?

- We borgen archeologische en cultuurhistorische waarden door erfgoed – vroegtijdig – in te zetten als stimulerende en verbindende kracht bij ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Ook participeren we (pro)actief bij ruimtelijke ontwikkelingen en projecten.
- Met het Erfgoed Expert Team ondersteunen we met kennis en expertise 'behoud door ontwikkeling' van cultureel erfgoed. Het Erfgoed Expert Team is een multidisciplinaire denktank van externe experts die meedenkt over complexe vraagstukken zodat eigenaren en ondernemers van erfgoed op eigen benen verder kunnen met een onafhankelijk advies.
- Via onze partnerorganisatie Steunpunt Archeologie en Monumenten Utrecht (STAMU) zetten we in op het ondersteunen van gemeenten bij hun erfgoedbeleid en het uitvoeren van hun erfgoedtaken.

Beoogde resultaten:

- Jaarlijks weet het Erfgoed Expert Team ongeveer 10 erfgoedbrede cases te verrijken met hun expertise.
- Minimaal één nieuwe gemeentelijke cultuurhistorische waardenkaart is in voorbereiding respectievelijk in uitvoering.
- STAMU stelt in 2026 een nieuwe Monitor Erfgoedbeleid Utrechtse Gemeenten op (MEBUG).

Meerjarendoel 8.1.6 Erfgoed is bekender en beleefbaarder gemaakt bij een groot en divers publiek.

Wat doen we?

- Via de subsidieregeling 'Bekend en beleefbaar maken van het Verhaal van Utrecht' en diverse opdrachten ondersteunen we projecten die bijdragen aan de bekendheid en beleefbaarheid van het Utrechtse erfgoed en projecten die nieuwe perspectieven toevoegen aan het vertellen van de geschiedenis van onze provincie.
- De Utrechtse streekmusea zijn de vertellers van het verhaal van Utrecht en bieden erfgoed laagdrempelig en dichtbij aan. We staan de streek- en kasteelmusea bij op het gebied van netwerkversterking, vernieuwing van de vaste tentoonstellingen en het beter zichtbaar maken van de collecties binnen én buiten de muren van het museum.
- We hebben extra aandacht voor het maritieme en immateriële erfgoed. We evalueren de pilots die zijn gestart om te onderzoeken hoe we als provincie kunnen bijdragen aan de restauratie en onderhoud van het maritieme erfgoed. We geven uitvoering aan de beleidsuitwerking voor het immaterieel erfgoed. We werken aan bekendmaking, kennisoverdracht en netwerkversterking van ons immateriële erfgoed. We vragen onze partnerorganisatie Landschap Erfgoed Utrecht hierbij te ondersteunen.

Beoogde resultaten:

- Vijftien projecten zijn ondersteund op het gebied van het publieksbereik van het Utrechtse erfgoed.
- Er zijn twee netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor de streekmusea, er is opdracht gegeven voor gezamenlijke marketingcampagne, vier museale vernieuwingen/projecten ondersteund via de subsidieregeling voor de streekmusea.
- We zijn gestart met de uitvoering van de beleidsuitwerking immaterieel erfgoed en hebben een startbijeenkomst voor de erfgoedgemeenschappen van het immaterieel erfgoed georganiseerd.

Meerjarendoel 8.1.7 UNESCO Werelderfgoederen Hollandse Waterlinies en Neder-Germaanse Limes zijn beter bekend, beleefbaar en zijn beter ingezet om de ruimtelijke kwaliteit te versterken.

Wat doen we?

- Onder de werknaam "Fortenpark" werken we samen met het programma Groen Groeit Mee, gemeenten, waterschap en Staatsbosbeheer aan de versterking en verbetering van ruimtelijke kwaliteit, cultuurhistorische waarde, recreatieve bestemming en ontsluiting van het gebied Vechten/Nieuw Wulven met de twee UNESCO Werelderfgoederen, Fort bij Vechten en Castellum Fectio, als centraal punt.
- Samen met gemeenten, destinatie marketingorganisaties en andere partners voeren we een publiekscampagne uit ter gelegenheid van het vijfjarige jubileum van de UNESCO Werelderfgoederen Hollandse Waterlinies en Neder-Germaanse Limes.
- Samen met de Nederlandse Limes Samenwerking organiseren we in het najaar van 2026 de jaarlijkse, landelijke Limesdag in de provincie Utrecht, waarmee we de Limescampagne voor het jubileumjaar afsluiten.

Beoogde resultaten:

- De ruimtelijke kwaliteit, cultuurhistorische en recreatieve waarde en ontsluiting van het kruispunt van twee UNESCO Werelderfgoederen, Hollandse Waterlinies en Neder-Germaanse Limes, bij Fort bij Vechten en Fectio zijn verbeterd.
- De bekendheid van de UNESCO Werelderfgoederen Hollandse Waterlinies en Neder-Germaanse Limes bij verschillende doelgroepen is vergroot.
- Het netwerk van overheden, niet-gouvernementele organisaties en vrijwilligers rondom het UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes is versterkt.

Beleidsdoel	P8-3	Recreëren, sporten en bewegen
--------------------	-------------	--------------------------------------

Meerjarendoel	8.3.1	Recreatieve voorzieningen en gebieden worden beter beheerd en onderhouden.
----------------------	--------------	---

Wat doen we?

- We zetten ons maximaal in om recreatiegebieden te verbeteren, om bestaande voorzieningen te behouden en nieuwe voorzieningen mee te laten groeien met de groei van het aantal inwoners. Zodat elke inwoner dichtbij huis hiervan gebruik kan maken. We vinden het belangrijk dat recreatievoorzieningen aantrekkelijk en kwalitatief goed zijn. Hiervoor is professioneel beheer en onderhoud belangrijk. We zetten ons in voor dagelijks én groot onderhoud en de vervanging van voorzieningen op de lange termijn. Waar nodig werken we aan het terugdringen van achterstallig onderhoud. We doen dat samen met onze partners binnen de gemeenschappelijke regelingen Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Plassenschap Loosdrecht en de provinciebrede samenwerkingen als Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Voor het meegroeien van groen met de verstedelijking doen we dit binnen het programma Groen Groeit Mee.
- We dragen samen met een aantal gemeenten middels een subsidie bij aan de kosten voor het beheer en onderhoud van de voormalige Recreatie om de Stad-gebieden in eigendom van Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. De lopende overeenkomst heeft een looptijd van 2024 t/m 2027 en wordt in 2026 geëvalueerd, waarna gestart kan worden met een vervolg.
- Vakantieparken dragen bij aan de regionale economie en leefbaarheid. Er is echter bij een deel van de vakantieparken, jachthavens en campings ook sprake van ondermijning, 'verrommeling' en gebrek aan kwaliteit. Samen met gemeenten en eigenaren stimuleren we daarom het vitaal en veilig maken van vakantieparken. We doen dit door een integrale aanpak vanuit ruimtelijke ordening, tegengaan van ondermijning en het bevorderen van recreatie en toerisme.

Beoogde resultaten:

- Doel van de provincie is om de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Plassenschap Loosdrecht zo in te richten dat groot onderhoud en vervangingsinvesteringen structureel hierin opgenomen worden. Resultaat voor Stichtse Groenlanden is een nadere uitwerking van het Terreinbeheermodel, het invoeren van een taakstelling op de begroting van de GR en het opleveren van 4-jaren werkplan. In het programmagebied Vinkeveense Plassen wordt het achterstallig onderhoud aan oeverbeschoeiingen weggewerkt.
- De lopende beheerovereenkomst en daaraan gekoppelde subsidie voor de voormalige Recreatie om de Stad gebieden wordt geëvalueerd met de deelnemende gemeenten en de uitvoerende organisaties Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Met een evaluatie kan er een vervolg aan de beheerovereenkomst na 2027 gegeven worden. Resultaat in 2026 is een evaluatie met scenario's voor voortzetting na 2027.
- Kennisdeling over de ontwikkeling van vakantieparken wordt vanaf 2026 aangejaagd door een nieuw op te zetten provinciaal expertteam vakantieparken. Dit Expertteam adviseert parkeigenaren en gemeenten over de huidige en gewenste situatie en de integrale aanpak.

Meerjarendoel 8.3.2 Het recreatief hoofdrouthenetwerk voor wandelen, fietsen en varen (incl. TOP's) is verbeterd.

Wat doen we?

- Via het Routebureau Utrecht wordt het hoofdrouthenetwerk voor wandelen, fietsen en varen onderhouden en beheerd.
- Samen met het Routebureau, de deelnemers en andere stakeholders starten we de verkenning voor de revisie van het wandelrouthenetwerk-west.
- Samen met het Routebureau, de deelnemers en andere stakeholders worden criteria opgesteld voor de TOP's, ten behoeve van revisie.

Beoogde resultaten:

- Het Routebureau Utrecht heeft de (hoofd)routhenetwerken voor wandelen, fietsen en varen onderhouden en beheerd.
- De verkenning voor de revisie van het wandelrouthenetwerk-west is gestart.
- Er zijn criteria ten behoeve van de revisie van TOP's opgesteld.

Meerjarendoel 8.3.3 Er is betere balans tussen de draagkracht van de leefomgeving en de impact van recreatie en toerisme.

Wat doen we?

- Samen met (lokale) stakeholders (gemeenten, TBO's en DMO's) voeren we onderzoek uit naar draagkracht van de leefomgeving en het spreiden van bezoek.
- Via de Marketing Coöperatie Regio Utrecht (MC-RU) voeren we projecten uit op het gebied van bestemmingsmanagement; bijvoorbeeld Visit Utrecht Region en Duurzaam Zakelijk Bezoek.
- We versterken de vrijetijdssector door in te zetten op integrale samenwerking, netwerkvorming en kennisdeling.

Beoogde resultaten:

- Het onderzoek naar draagkracht van de leefomgeving en bezoekersspreiding is uitgevoerd.
- De MC-RU heeft projecten uitgevoerd op het gebied van bestemmingsmanagement.
- Er zijn diverse themabijeenkomsten en een programmabreed netwerkevenement georganiseerd.

Meerjarendoel 8.3.4 De buitenruimtes en recreatiegebieden zijn beweegvriendelijker en de sport- en beweegsector is toekomstbestendiger.

Wat doen we?

- Om sportvoorzieningen en de sportsector te versterken, zetten we in op regionale samenwerking, netwerkvorming, onderzoek en kennisdeling. We ondersteunen initiatieven om de buitenruimte beter geschikt te maken en te gebruiken voor sport en bewegen. Door fysieke inrichtingsmaatregelen en door stimulering van het sport en beweegaanbod.
- We stimuleren kinderen en jongeren om meer te gaan bewegen. We zetten daarom in op talentontwikkeling en Street Sports. Talentontwikkeling gaat over het bieden van kansen aan kinderen en jongeren om deel te kunnen nemen aan sport- en beweegaanbod. Onder Street Sports vallen sporten en beweegactiviteiten in de openbare ruimte, zoals skateboarden, BMXC, freerunnen, calisthenics en 3x3 basketbal. Voor beide thema's verkennen we wat de behoefte is van onder andere gemeenten en de doelgroep en wat daarbij de passende rol van de provincie is.
- Het verlengde project 'Utrechtse Plus' is begin 2026 afgerond. Hiermee worden sportverenigingen ondersteund bij het verduurzamen van hun accommodatie. Tijdens de gehele projectperiode (januari 2023 tot april 2026) zijn in totaal 68 sportverenigingen ondersteund met de verduurzaming van de accommodatie, waarvan 25 sportverenigingen maatregelen hebben gerealiseerd. Ook wordt een vervolgplan gemaakt samen met programma Energietransitie voor een nieuwe periode van het stimuleren en ondersteunen van de duurzaamheid van sportverenigingen en gestart met de uitvoering hiervan.

Beoogde resultaten:

- Er zijn 4 netwerk- en kennisbijeenkomsten georganiseerd op het gebied van bewegen en gezondheid in de openbare ruimte. Ook zijn er 15 initiatieven ondersteund die het sporten en bewegen in de openbare ruimte stimuleren.
- Er zijn 2 verkenningen afgerond over de provinciale rol bij de ambitie om kinderen en jongeren meer laten bewegen door talentontwikkeling én bij het bevorderen van street sports.
- 5 sportverenigingen hebben verduurzamingsmaatregelen gerealiseerd.

Wat gaat het kosten?

Beleidsdoel Meerjarendoel	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
P8-1 De culturele infrastructuur is sterk	-30.169	-25.545	-28.961	-26.760	-26.226	-25.326
P8-1-1 In elke gemeente een bibliotheekvoorzie	-2.817	-3.028	-3.031	-3.031	-3.031	-3.031
P8-1-2 De culturele infrastructuur is sterker	-2.787	-2.726	-3.145	-3.162	-3.070	-2.770
P8-1-3 Cultuureducatie is beter en frequenter	-2.895	-3.670	-3.675	-3.675	-3.675	-3.675
P8-1-4 Erfgoed en archeologie zijn duurzamer be	-12.760	-6.671	-10.519	-8.519	-8.094	-8.094
P8-1-5 Kwaliteit van de leefomgeving is sterker	-1.649	-1.146	-1.086	-1.068	-1.051	-1.051
P8-1-6 Erfgoed is bekender bij groot publiek	-3.296	-3.915	-3.453	-3.453	-3.453	-2.853
P8-1-7 Unesco werelderfgoederen HWL en NGL bete	-3.965	-4.389	-4.052	-3.852	-3.852	-3.852
P8-2 De beheerseconomie is sterk	-5.669	-6.357	-492	-492	-522	-522
P8-2-1 Recreatief groen is beter toegankelijk	-880	-1.328	-121	-121	-121	-121
P8-2-2 Recreatievoorzieningen kwalitatief sterk	-3.620	-3.276	-116	-116	-146	-146
P8-2-3 Samenwerking in regio sterker	-244	-449	20	20	20	20
P8-2-4 Bestemmingsmanagement efficiënter	-672	-876	-98	-98	-98	-98
P8-2-5 Verblijfsrecreatie is vitaler	-222	-250	0	0	0	0
P8-2-6 Zakelijk toerisme groter en versterkt	-30	-177	-177	-177	-177	-177
P8-3 Recreëren, sporten en bewegen	0	0	-6.833	-5.747	-5.637	-5.437
P8-3-1 Recreatievoorz beter beheer en onderhoud	0	0	-4.193	-3.593	-3.483	-3.283
P8-3-2 Recreatief hoofdroutenetwerk veta	0	0	-1.208	-722	-722	-722
P8-3-3 Balans tussen draagkracht en impact	0	0	-981	-981	-981	-981
P8-3-4 Recreatiegebieden toekomstbestendiger	0	0	-451	-451	-451	-451
Totaal programma voor bestemming	-35.838	-31.902	-36.287	-33.000	-32.386	-31.286
Voorstel resultaatbestemming						
Onttrekkingen	2.012	1.722	2.700	500	0	0
Toevoegingen	6.474	3.132	-600	0	0	0
Totaal voorstel resultaatbestemming	-4.462	-1.410	3.300	500	0	0
Totaal P8 Cultuur, erfgoed, recreatie en toerisme na bestemming	-40.300	-33.312	-32.987	-32.500	-32.386	-31.286

9. Economie

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel	
9.1	Het bedrijfsleven en werknemers zijn toegerust op de toekomst
9.2	Bedrijven en (kennis)instellingen werken aan innovaties voor maatschappelijke transities passend bij het regionaal profiel
9.3	Er zijn voldoende vestigingsmogelijkheden in aantal en kwaliteit

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsdoel	Pg-1	Toekomst bedrijfsleven en werknemers
Meerjarendoel	9.1.1	De regionale arbeidsmarkt functioneert beter door goede aansluiting vraag en aanbod waarin Leven Lang Ontwikkelen centraal staat.

Wat doen we?

- We geven opvolging aan de halfwegeevaluatie UTA uit 2025 door de herziening van de impulsregeling. Via onze steun aan de UTA en de subsidieregeling Impulsplannen UTA worden publiek-private opleidingsinitiatieven gestart en opgeschaald.
- In 2026 hebben nieuwe doelgroepen kennisgemaakt met arbeidsmarktdienstverlening vallend onder het Regionaal Talentfonds en daarmee een eerste stap gezet in het versterken van de arbeidsmarktpositie.
- Door het ontwikkelen van en participeren in innovatieve arbeidsmarktprogramma's, zoals 2 impulsplannen, stimuleren we regionale en (boven)sectorale samenwerking tussen werkgevers, niet-bekostigde instellingen en publieke opleiders en proberen daarmee middelen vanuit het Rijk en/of de Europese Unie naar de regio Utrecht te halen.

Beoogde resultaten:

- We brengen deze regionale samenwerking inclusief de beschikbare expertise en middelen onder de aandacht van andere beleidsopgaves waar ook personele uitdagingen van toepassing zijn. Op basis van de lerende evaluatie wordt de UTA in 2025 verder doorontwikkeld. In 2026 worden 3 tot 5 succesvolle impulsplannen via de UTA beschikt.
- In 2026 is het bereik van het Regionaal Talentfonds verder opgeschaald en hebben 1.000 extra werkenden en werkzoekenden scholing gevolgd of zijn dit aan het volgen.

Meerjarendoel	9.1.2	Bedrijven en werknemers zijn beter voorbereid op maatschappelijke transities passend bij het regionaal profiel, zoals digitalisering en circulaire economie.
----------------------	--------------	--

Wat doen we?

- Provincies Noord-Holland en Flevoland zijn onze partners in de Europese Digitale Innovatie Hubs (EDIH). In 2026 geven we samen invulling aan de verdere doorontwikkeling van de EDIH om bedrijven te stimuleren om verder te digitaliseren.
- Samen met het team Circulaire Samenleving voeren we de uitvoeringsagenda bij de middellange termijn strategie uit. Belangrijk onderdeel is daarin bedrijven, ketens en de ruimtevraag.

Beoogde resultaten:

- Vanuit de Europese Digitale Innovatie Hubs (EDIH) worden in 2026 circa 100 bedrijven in de provincie Utrecht bereikt via events, 1-op-1 gesprekken, volwassenheidsscans en advies over vervolgstappen.
- Samen met team circulaire samenleving geven we in 2026 concrete invulling aan de Middellange Termijn strategie circulaire samenleving. Bijvoorbeeld via het stimuleren van circulair business development bij de ROM.
- Via de ketenregisseurs circulaire zorg worden in 2026 minimaal 6 ketens gesloten en doen we een verkenning naar resultaatfinanciering in de circulaire economie.

Meerjarendoel 9.1.3 De dienstverlening voor (mkb-) ondernemers is beter op elkaar aangesloten.

Wat doen we?

- We ondersteunen het Utrecht International Center bij het warm welkom heten van nieuwkomers en het toekomstbestendig maken van de uitvoeringsorganisatie zelf.

Beoogde resultaten:

- In 2026 zetten we in op verdere opschaling (in kwaliteit en in kwantiteit) van de regionale samenwerking doordat er 2 nieuwe partners (voornamelijk gemeenten) worden betrokken bij de samenwerking. We organiseren en faciliteren de fysieke bijeenkomsten 3 – 4 keer per jaar. Door regionaal samenwerken brengen we dienstverleningspartners in de regio samen, waardoor de dienstverlening wordt ontschot, informatie en best-practices onderling meer worden gedeeld en koppelkansen worden benut.
- Verbeteren online omgeving (inzet tool) om het uitwisselen van informatie over dienstverlening tussen partners onderling toegankelijker te maken. Waar mogelijk sluiten we aan bij landelijke initiatieven om de dienstverlening te verbeteren.
- Het Utrecht International Center heeft aantoonbaar SMART resultaten geboekt op het vlak van geholpen nieuwkomers (10.000), aangesloten gemeenten (2 extra), regionale mkb-partners (100) en corporate partners (tenminste 3 extra). We ondersteunen het Utrecht International Center bij het warm welkom heten van nieuwkomers en het toekomstbestendig maken van de uitvoeringsorganisatie zelf.

Beleidsdoel	Pg-2	Bedrijven werken aan innovaties maatscha
Meerjarendoel	9.2.1	De dienstverlening voor (mkb-) ondernemers is beter op elkaar aangesloten.

Wat doen we?

- We geven vanaf 2026 structureel meer ondersteuning aan de EBU om het netwerk van bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden beter in te kunnen zetten om het regionaal profiel krachtig uit te dragen bij het Rijk en de EU.
- We onderbouwen het regionaal profiel met regionaal economisch onderzoek en beheren de Regionaal Economische Monitor. Half 2026 beschikt de regio over een regionale economische investeringsagenda, waarin helder staan omschreven welke publiek-private investeringen nodig zijn voor een blijvend competitieve, gezonde en circulaire economie.
- We helpen de ROM Utrecht Region bij het versterken van de ecosystemen Life Science & Health, Earth Valley en New Digital Society. Door de interactie tussen de ecosysteem partners te stimuleren zoals met de U-Forward ontbijtsessies (LSH), door gezamenlijke projecten en programma's op te zetten zoals voor klimaatadaptatie, circulariteit en energie management systemen. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar kansen om Europese middelen te koppelen aan regionale projecten en programma's op te zetten.

Beoogde resultaten:

- We geven vanaf 2026 structureel meer ondersteuning aan de EBU om het netwerk van bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden beter in te kunnen zetten om het regionaal profiel krachtig uit te dragen bij het Rijk en de EU. De EBU en het netwerk zijn succesvol ingezet op de lobby in Den Haag en Brussel voor onder andere investeringspropositie(s), nationale en Europese subsidieaanvragen en wet- en regelgeving). De financiële bijdrage van private partijen aan de EBU is vergroot.
- Er is een up-to-date regionaal economische monitor. En we hebben een gedragen regionaal economische investeringsagenda.
- De ROM ondersteunt 3 publiek-private samenwerkingsprogramma's in ontwikkeling en aanvragen van financiële middelen voor specifieke projecten binnen deze programma's.

Meerjarendoel 9.2.2 Innovatie is sterker doordat meer bedrijven gebruik maken van nieuwe kennis en inzichten.

Wat doen we?

- In 2026 operationaliseren we de 4 actielijnen van het beleidskader Regionale Innovatiekracht. Op basis van pilots, eerste verkenningen en onderzoek in 2025 zijn in 2026 uitgewerkte werkplannen voor:
 1. Juridische en institutionele randvoorwaarden voor innovatie in de regio zijn geïdentificeerd en versterkt;
 2. Innovatieve koplopers hebben een grotere zichtbaarheid en maatschappelijke waardering. Hierdoor zijn hun producten en diensten meer bekend en geaccepteerd als nieuwe oplossingen;
 3. Vraag naar en aanbod van innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen weten elkaar beter te vinden doordat de provincie een voortrekkersrol vervult in het zijn van een 'launching customer';
 4. Met een nieuw beleid geeft de provincie, samen met gemeenten Utrecht en Amersfoort, richting aan het creëren van ruimte voor innovatie (innovatielocaties, innovatieclusters, Innovatiedistricten),
- We geven ook in 2026 uitvoering aan de Mkb Innovatie Topsectoren-regeling (MIT), samen met het ministerie van Economische Zaken. Met deze succesvolle regeling ondersteunen we het mkb bij de uitvoering van haalbaarheidsonderzoeken en R&D-samenwerkingsprojecten, zodat zij nieuwe ideeën verder kunnen ontwikkelen en toepassen binnen hun organisatie. Dit jaar denken we tenminste 40 bedrijven te kunnen ondersteunen. De interesse in deze regeling is jaarlijks groot en er kan dan ook slechts een gedeelte van de aanvragen worden gehonoreerd. Uitdaging is de commitment van het ministerie van Economische Zaken voor de MIT Haalbaarheid.
- Via het samenwerkingsverband Kansen voor West hebben we in de periode 2021-2027 de beschikking over Europese gelden (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) om initiatieven op het gebied van innovatie en klimaat te ondersteunen. Hier is geen provinciale cofinanciering voor nodig. In 2026 levert een deel van de openstellingen uit 2025 hun effect op via vouchers, gericht op stimulering van innovatie door ondernemers op het gebied van Health, Netcongestie, Circulariteit en New Digital Society. Daarnaast is voor 2026 een openstelling voorzien ter ondersteuning van klimaat/energie-initiatieven.

Beoogde resultaten:

- We hebben de vier actielijnen vertaald naar concrete werkplannen om regionale ecosystemen te versterken en (mkb-)bedrijven te ondersteunen om hun innovatiekracht te vergroten:
 1. Tenminste 4 juridische obstakels voor innovatie zijn geïdentificeerd en aangepakt
 2. Met 6 communicatie-uitingen, ten minste drie innovatie awards en 10 werkbezoeken aan innovatieve koplopers wordt meer zichtbaarheid en waardering gecreëerd voor innovatieve mkb-ers.
 3. De provincie zal op twee thema's de rol vervullen van launching customer (eerste nieuwe klant) om op deze wijze de vraag naar innovatieve oplossingen vanuit het innovatieve MKB aan te jagen.
 4. In 2026 wordt een nieuw innovatielocatiebeleid vastgesteld zodat een impuls aan innovatie kan worden gegeven door de koppeling van ruimtelijke planning aan innovatie en ecosysteemontwikkeling.
- Het innovatieve mkb is ondersteund met de MIT-regeling met minimaal 30 haalbaarheidsonderzoeken en ongeveer 10 R&D-samenwerkingsprojecten.
- In het kader van Kansen voor West zijn in 2026 de volgende openstellingen van kracht: 1. openstelling Innovatiestimulering mkb door vouchers en 2. openstelling Ondersteuning klimaat/energie-initiatieven. Het beschikbare bedrag is afhankelijk van de mate van uitputting van het budget t/m 2025 en zal in 2026 bekend zijn. De openstellingen dragen bij aan de doelstellingen van de Regionale Economische Agenda.

Meerjarendoel 9.2.3 Het innovatie-ecosysteem is beter met meer startups en scale-ups die bijdragen aan maatschappelijke transities passend bij het regionaal profiel.

Wat doen we?

- In 2026 evalueren we de ROM op impact en bedrijfsvoering. Deze evaluatie beschouwen we als een belangrijke input voor de ontwikkeling van de nieuwe meerjarenstrategie en aanpassing van het businessmodel van de ROM. In 2025 heeft de Randstedelijke rekenkamer een vergelijkend onderzoek gedaan naar de ROM's van Noord en Zuid-Holland, Flevoland en Utrecht, heeft een zelfevaluatie plaats gevonden van de bestuursovereenkomst over de ROM en heeft een kapitaalmarkt onderzoek plaats gevonden. Daarom hebben wij de geplande evaluatie voor 2025 verzet naar 2026.
- In 2026 monitoren we de activiteiten en resultaten van de incubator (Utrecht Inc./ICAT) die een meerjarige subsidie heeft ontvangen in 2025. Dit zijn organisaties die concrete dienstverlening geven aan beginnende ondernemers om een bedrijf op te richten. Het nieuwe kader (vastgesteld in 2024) legt meer nadruk op de ondersteuning van beginnende bedrijven gericht op de maatschappelijke transities, nadrukkelijk ook om circulaire starters te ondersteunen. Daarnaast is er meer aandacht voor het ondersteunen van divers en inclusief ondernemerschap, in het bijzonder vrouwelijk ondernemerschap.

Beoogde resultaten:

- Er zijn door inzet van de ROM Utrecht Region 14 startups en scale-ups geholpen in hun groeifinanciering door twee leningen vanuit de VFF-regeling, zes investeringen vanuit het POC-fonds en zes investeringen vanuit het Participatiefonds van de ROM Utrecht Region.
- De incubators ondersteunen gezamenlijk 100-150 beginnende ondernemers en geven inzicht in hun activiteiten om meer divers en inclusief ondernemerschap, waaronder vrouwelijk ondernemerschap, te ondersteunen. Daarvan doorlopen 50 ondernemers een validatie-programma.

Beleidsdoel	P9-3	Voldoende vestigingsmogelijkheden
Meerjarendoel	9.3.1	Werklocaties worden intensiever gebruikt en sluiten beter aan bij de marktvraag.

Wat doen we?

- Opstellen van het Provinciaal Programma Wonen en Werken i.s.m. de regio's en gemeenten. We benutten daarvoor de behoefteramingen en actuele inzichten in de ontwikkeling van vraag naar en aanbod van werklocaties (bedrijventerreinen, kantoren- en winkellocaties), waaronder de jaarlijkse vastgoedmonitor.
- We blijven inzetten op intensiever gebruik van bestaande werklocaties door de uitvoering van het Plan van Aanpak Toekomstbestendige werklocaties (NV OMU). Dit betekent 530.000 m2 bruto vloeroppervlakte (BVO)* ruimtewinst van bedrijfsruimte door intensivering en verduurzaming in 2037. Op basis van de uitgevoerde evaluatie kijken we in hoeverre aanpassing van ons beleid noodzakelijk is en in hoeverre het investeringsvermogen verhoogd dient te worden.
- We herijken het kantorenbeleid op basis van de kaderstelling in het Statenvoorstel aanpassing kantorenbeleid dat in juni 2025 is vastgesteld. Het herijkte kantorenbeleid treedt eind 2026 in werking bij de wijziging van de omgevingsvisie en -verordening.
- In 2026 wordt een nieuw Koopstromenonderzoek (KSO) doorgezet, waarmee inzicht wordt verkregen in het bestedingsgedrag binnen centrumgebieden.

Beoogde resultaten:

- Programmeringsafspraken met drie regio's over nieuwe werklocaties, regionale bedrijventerreinen (waarvoor kansrijke locaties zijn verkend) en intensivering van bestaande werklocaties.
- Een nieuwe behoefteraming voor bedrijventerreinen en kantoren in 2026.
- Intensievere benutting bedrijventerreinen door de uitvoering van het Plan van Aanpak Toekomstbestendige werklocaties (NV OMU), in 2026 is de prognose om cumulatief 65.000 m2 BVO aan hernieuwde bedrijfsruimte te realiseren. Het Plan van Aanpak Toekomstbestendige werklocaties (NV OMU) is gecontinueerd en er is duidelijkheid over extra investeringsvermogen. We verwachten in 2026 te starten met een pilot Beter Benutten vanuit het Ministerie van EZ, waarin een uitkering van € 2,5 miljoen is gekoppeld (en € 2,5 miljoen cofinanciering).
- Inwerkingtreding herijkt kantorenbeleid in de omgevingsvisie en omgevingsverordening.
- Het Koopstromenonderzoek (KSO) wordt afgerond en er vinden minimaal 2 kennissessies plaats over het thema vitale centrumgebieden.

Meerjarendoel 9.3.2 Werklocaties zijn duurzamer (circulair, klimaat, energie, gezondheid) en economisch krachtiger.

Wat doen we?

- We nemen deel aan het programma Werklandschappen van de Toekomst en zetten daarmee in op groene, gezonde en klimaatadaptieve bedrijventerreinen. De kennis die wordt opgedaan in het living lab en de ambassadeursterreinen wordt gedeeld met andere bedrijventerreinen. In 2026 wordt de zwermaanpak (beweging) om meerdere bedrijventerreinen te vergroenen en klimaatadaptief te maken, geconcretiseerd.
- Organisatiegraad op bedrijventerreinen en verduurzaming van bedrijventerreinen stimuleren we vanuit de Specifieke Uitkering Bedrijfsmatig Vastgoed (SpUk BV). Vanuit de SpUk BV wordt ingezet op stimulering van energiebesparing en gebouwgebonden opwekking bij bedrijven door een regionale aanpak op bedrijventerreinen met aanjagers en een ontzorgingsprogramma voor het mkb met de inzet van duurzaamheidscoaches en energiescans.
- Met het oog op de belemmering van netcongestie bij de uitgifte en realisatie van nieuwe bedrijventerreinen en de onzekerheid van de duur van deze problematiek, ondersteunen we gemeenten in de uitvoer van een aantal onderzoeken naar de haalbaarheid (technisch, economisch, juridisch) van het ontwikkelen van deze bedrijventerreinen (deels) los van het elektriciteitsnet. Het doel is om te komen tot een bredere aanpak en kennisdeling die in de gehele provincie ingezet kunnen worden bij de uitgifte en realisatie van nieuwe bedrijventerreinen.
- In 2026 werken we aan een ruimtelijk-economisch plan voor een circulaire economie.

Beoogde resultaten:

- In 2026 is vanuit het Programma Werklandschappen van de Toekomst gestart met de eerste uitvoeringsprojecten op het living lab en de twee ambassadeursterreinen binnen de provincie Utrecht. Er is gestart met de zwermaanpak en de voucherregeling. Daarnaast vindt kennisdeling plaats over de aanpak op de drie pilotterreinen.
- Per 1 mei 2027 is op minimaal 27 bedrijventerreinen de samenwerking tussen bedrijven verbeterd en zijn voor minimaal 451 bedrijven energiescans en energiebesparende adviezen opgeleverd, waarvan de realisatie wordt gemonitord. In de 2026 zetten we nieuwe stappen richting de doelen voor 2027.
- Via 6 pilots onderzoeken we samen met gemeenten de haalbaarheid van het ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen (deels) los van het elektriciteitsnet.

Meerjarendoel 9.3.3 Er zijn meer en sterkere innovatielocaties die passen bij het regionaal profiel.

Wat doen we?

- In 2026 geven we verdere uitwerking aan regionaal beleid ten aanzien van innovatielocaties met daarbij een duidelijke positionering van de provinciale rol, bijbehorende activiteiten en ondersteunende instrumenten.
- Het bevorderen van structurele samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijven en overheden op innovatielocaties en binnen het brede regionale innovatiesysteem.
- Het faciliteren van de ruimtelijke, economische en duurzame ontwikkeling van innovatielocaties.

Beoogde resultaten:

- In 2026 hebben we een ontwikkelstrategie gemaakt om het provinciale beleid voor innovatielocaties verder vorm te geven, waarbij wordt ingezet op complementariteit en samenwerking tussen de verschillende innovatielocaties.
- De samenwerking tussen partners op USP Utrecht, satellietlocaties en in het regionale ecosysteem is versterkt.
- We verkennen de haalbaarheid van het programmeren van ruimte voor innovatielocaties.

Wat gaat het kosten?

Beleidsdoel Meerjarendoel		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Pg-1	Toekomst bedrijfsleven en werknemers	-3.611	-3.565	-5.045	-4.035	-2.385	-2.385
Pg-1-1	Arbeidsmarkt functioneert beter	-2.632	-2.326	-3.562	-2.962	-1.312	-1.312
Pg-1-2	Digitalisering bedrijven en werknemers	-509	-692	-909	-709	-709	-709
Pg-1-3	Dienstverlening voor (mkb) ondernemers b	-470	-547	-573	-363	-363	-363
Pg-2	Bedrijven werken aan innovaties maatscha	-6.344	-7.153	-7.170	-7.298	-6.898	-6.898
Pg-2-1	Samenw. regio krachtiger en effectiever	-789	-994	-806	-750	-750	-750
Pg-2-2	Innovatie en vestigingsklimaat is beter	-2.649	-3.289	-3.734	-3.874	-3.474	-3.474
Pg-2-3	Het startup klimaat is beter	-2.906	-2.870	-2.630	-2.674	-2.674	-2.674
Pg-3	Voldoende vestigingsmogelijkheden	-725	-1.141	-2.900	-1.550	-750	-750
Pg-3-1	Werklocaties intensiever gebruikt	-735	-872	-2.633	-1.283	-483	-483
Pg-3-2	Werklocaties zijn duurzamer	10	-269	-267	-267	-267	-267
Totaal programma voor bestemming		-10.680	-11.858	-15.115	-12.883	-10.033	-10.033
Voorstel resultaatbestemming							
Onttrekkingen		0	13.129	5.150	0	0	0
Toevoegingen		707	17.750	3.000	3.000	3.000	0
Totaal voorstel resultaatbestemming		-707	-4.621	2.150	-3.000	-3.000	0
Totaal Pg	Economie na bestemming	-11.387	-16.479	-12.965	-15.883	-13.033	-10.033

10. Bestuur

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel

- 10.1 Het provinciebestuur is sterk en duidelijk
- 10.2 Integriteit is een vast onderdeel van het politiek-bestuurlijke- en bedrijfsproces
- 10.3 De aanpak van ondermijning wordt geïntensiveerd
- 10.4 In verbinding met de partners, stakeholders en inwoners (via bijvoorbeeld participatie) is het strategisch vermogen van de organisatie groot
- 10.5 De regionale slagkracht is sterk (ook over bestuurlijke grenzen heen)
- 10.6 Gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen functioneren goed conform de wet
- 10.7 Concernbrede aansturing op brede thema's is krachtig en effectief
- 10.8 Het juridisch fundament wordt sterker en is goed toegerust
- 10.9 De communicatie is zichtbaar, vindbaar, verbindend en transparant

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsdoel	P10-1	Provinciebestuur sterk en duidelijk
-------------	-------	-------------------------------------

Meerjarendoel	10.1.1	De positie van PS is sterk en duidelijk
----------------------	---------------	---

Wat doen we?

1. Optimalisatie van de veranderde werkwijze Sterke Staten Doen ertoe n.a.v. de uitgevoerde evaluatie.
2. Voorbereiden van de Provinciale Statenverkiezingen van maart 2027.
3. Optimaliseren van het proces rondom bestuurlijke besluitvorming voor GS en PS door de in 2025 in kaart gebrachte verbeteringen verder te implementeren.

Beoogde resultaten:

- Geoptimaliseerde werkwijze
- Proces Statenverkiezingen 2027 goed van start
- Vervanging Stateninformatiesysteem

Meerjarendoel	10.1.2	De uitvoering van de Rijkstaken (CvdK) is van blijvende hoge kwaliteit
----------------------	---------------	--

Wat doen we?

1. Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 zal bij de lopende procedures training aan de vertrouwenscommissies worden aangeboden in het selecteren zonder vooroordelen bij burgemeestersvacatures, met aandacht voor zo neutraal en inclusief verwoorde profielschets voor een nieuwe burgemeester en mogelijkheid voor zij-instromers.
2. De cvdK biedt training aan de klankbordcommissies aan ter voorbereiding op jaarlijkse klankbordgesprekken met de burgemeesters.
3. Er wordt een bijeenkomst georganiseerd voor mensen woonachtig in de provincie Utrecht die geïnteresseerd zijn in het burgemeestersambt om hen beter op weg te helpen. Hierbij wordt bij uitnodigingen met name gekeken naar potentiële zij-instromers.
4. Voorzitterschap van de Provinciale Regie Tafel Asiel en Integratie (PRT), waarbij de commissaris ondersteund wordt door de secretaris van de PRT.

Beoogde resultaten:

- Meer diversiteit, bijvoorbeeld in etniciteit, gender en achtergrond (bestuurlijke ervaring/zij-instromer), in de sollicitaties voor burgemeestersvacatures.
- Adequate uitvoering van het voorzitterschap van de voltallige PRT, Kopgroep PRT en de PRT Kort.

Meerjarendoel 10.1.3 De uitvoering van het dagelijks bestuur (GS) is van hoge kwaliteit

Wat doen we?

1. Afwegingen en keuzes die GS maken zijn transparant en inzichtelijk.
2. Kwaliteitsbewaking van stukken.
3. Procesverbetering van de bestuurlijke stukkenstroom.

Beoogde resultaten:

- Stukken aan GS en PS zijn van goede kwaliteit.
- Heldere verantwoording van besluiten.
- Voorbereiden van de Provinciale Statenverkiezingen van maart 2027 de daarbij behorende collegewisseling.

Beleidsdoel	P10-2	Integriteit is een vast onderdeel
--------------------	--------------	--

Meerjarendoel 10.2.1 Integriteit is blijvend goed geborgd en het beleid is goed ontwikkeld

Wat doen we?

1. Herijken van het integriteitsbeleid aan de hand van actuele ontwikkelingen uit de organisatie en van de politieke ambtsdragers.
2. Jaarlijks organiseren van ten minste één themabijeenkomst voor ambtenaren en politieke ambtsdragers over integriteit, ondermijning en agressie door derden, samen met de collega's van integriteit, ondermijnende criminaliteit en de medewerkers Veilige Publieke Taak.
3. Blijven investeren in de opleiding en nascholing van vertrouwenspersonen voor zowel ambtenaren als politieke ambtsdragers.

Beoogde resultaten:

- Een actueel gedeeld en gedragen integriteitsbeleid dat aansluit op de maatschappelijke opgaven.
- Integriteit is zichtbaar en een aantoonbaar onderdeel van het dagelijks professioneel handelen van de ambtelijke organisatie en de politieke ambtsdragers.
- Een netwerk van goed toegeruste vertrouwenspersonen dat breed bekend en toegankelijk is.

Beleidsdoel	P10-3	Intensievere aanpak van ondermijning
--------------------	--------------	---

Meerjarendoel 10.3.1 Ondermijnende criminaliteit wordt tegengegaan, de weerbaarheid wordt gestimuleerd en de aandacht voor de wet BIBOB vergroot

Wat doen we?

1. De samenwerking voortzetten en bevorderen met en tussen andere overheden en private partners in het tegengaan van ondermijnende criminaliteit,
2. De weerbaarheid verder stimuleren binnen de eigen organisatie en binnen de Utrechtse gemeenten en de waterschappen door de inzet van de regisseur Veilige Publieke Taak.
3. Het actief toepassen van de Wet Bibob binnen de domeinen subsidies, vergunningen, vastgoed en aanbestedingen. Verder bevorderen we de samenwerking tussen overheidsorganen op het gebied van Bibob en het vergroten van de bewustwording onder andere door presentaties.

Beoogde resultaten:

- Een uitgebreide kennisuitwisseling en samenwerking binnen de bestaande informele interprovinciale netwerken op het gebied van Bibob, Ondernijning, en Integriteit. De samenwerking met het RIEC en de omgevingsdiensten wordt geïntensiveerd. Er wordt ingezet op ketentoezicht, specifiek op ondernijning gerelateerde risicostromen. Daarnaast worden verscheidene Bibob- en weerbaarheidstrainingen georganiseerd voor gemeenten binnen de provincie Utrecht. Ook wordt er binnen het project Aanpak Vakantieparken samengewerkt met de afdelingen R.O. en Recreatie.
- De structurele inzet van de regisseur Veilige Publieke Taak (VPT) waarbij zij de provinciale organisatie, gemeenten en waterschappen ondersteunt bij het vormgeven, implementeren en borgen van beleid ten aanzien van de Veilige Publieke Taak en fungeert als spil tussen de Utrechtse decentrale overheden, de politie en het OM en de onderlinge samenwerking en de gezamenlijke adequate opvolging van incidenten stimuleert.
- Het verder verkennen van een op te stellen Utrechtse Weerbaarheidsnorm.

Beleidsdoel	P10-4	Strategisch vermogen is groot
-------------	-------	-------------------------------

Meerjarendoel 10.4.1 Het betrekken van inwoners en partners doen we consequent en volgens ons participatiebeleid

Wat doen we?

1. We voeren het pilot jongerenparticipatie Jong Utrecht aan Zet uit.
2. We werken de participatietoolbox met de participatieverordening als juridische leidraad uit.

Beoogde resultaten:

- Jongeren meer betrekken bij de provinciale opgaven.
- Transparante participatietrajecten met duidelijke kaders voor de deelnemers.

Meerjarendoel 10.4.2 Het gesprek met de samenleving wordt vormgegeven vanuit de inhoud, hierbij worden huidige en toekomstige generaties betrokken

Wat doen we?

1. In november 2026 voeren we het gesprek dialoog met de samenleving

Beoogde resultaten:

- Het is de ambitie van de provincie om nieuwsgierig en aanspreekbaar te zijn met een uitnodigende bestuursstijl.

Meerjarendoel 10.4.3 De regionale en lokale journalistiek heeft duurzaam een sterkere positie

Wat doen we?

De evaluatie van het Mediafonds is afgerond zodat GS een voorstel aan PS kunnen doen over het al dan niet laten voortbestaan van het fonds.

Beoogde resultaten:

Provinciale Staten worden in staat gesteld om bij de kadernota 2027 ev. een besluit te nemen over een al dan niet vervolg van het Mediafonds na 2026.

Beleidsdoel	P10-5	Regionale slagkracht sterk
-------------	-------	----------------------------

Meerjarendoel 10.5.1 Er ligt een (gezamenlijke) visie op regiovorming en er wordt conform die visie gehandeld.

Wat doen we?

1. Samen met medeoverheden ontwikkelen van een concrete (gebiedsgerichte) aanpak voor het versterken van uitvoeringskracht en samenwerking.
2. Versterken van onze samenwerking met de (bestuurlijke) regio's in de provincie Utrecht.

Beoogde resultaten:

- Concrete (gebiedsgerichte) aanpak voor het versterken van uitvoeringskracht en samenwerking.

Meerjarendoel 10.5.2. De Nota samenwerkende partijen wordt conform uitgevoerd

Wat doen we?

1. Het maken van een aandeelhoudersstrategie per verbonden partij, op basis van de vastgestelde eigenaarsstrategie.
2. Het evalueren van de Nota Samenwerkende partijen, met daarin ook de evaluatie van alle verbonden partijen.
3. Implementatie van het proces en de instrumenten uit de Nota Samenwerkende partijen binnen de gehele organisatie ten behoeve van het aangaan van samenwerkingen. Hiervoor wordt het expertisenetwerk gebruikt.

Beoogde resultaten:

- Een optimaal overzicht van en professionele sturing op de samenwerkende partijen.

Meerjarendoel 10.5.3 De relatie met de Europese Unie draagt bij aan de realisatie van provinciale beleidsdoelstellingen

Wat doen we?

1. De belangen van de provincie(s) behartigen bij de Europese instellingen om Europese wet- en regelgeving optimaal aan te laten sluiten op de provinciale beleidsdoelstellingen
2. De aansluiting van de provincie en haar regionale partners op het Europese subsidie- en financieringslandschap bevorderen
3. Bijdragen aan de 'Europeanisering' van de provincie en haar partners, ter bevordering van de kennis- en expertise in Europese aangelegenheden, door het organiseren van een leergang 'Europees werken', themabijeenkomsten en periodieke kennisdeling

Beoogde resultaten:

- De Uitvoeringsagenda Europese Zaken 2025 wordt geëvalueerd en een nieuwe Uitvoeringsagenda Europese Zaken 2026 wordt opgesteld
- De organisatie wordt beter bediend ten aanzien van Europese subsidiekansen
- De belangen van de provincie Utrecht en het HNP worden scherper behartigd in Brussel

Meerjarendoel 10.5.4 De Staat van Utrecht is van niveau en goed afgestemd op de gebruikers

Wat doen we?

1. Er wordt een special over demografie opgesteld.
2. De doorontwikkeling van de Staat van Utrecht wordt opgepakt in samenhang met de inrichting van de strategische kennisfunctie en er wordt gezorgd voor aansluiting met andere provinciale monitors.

Beoogde resultaten:

- Data en analyses zijn geactualiseerd en aangevuld.
- De database en website worden frequent geraadpleegd; er worden meer gebruikers dan in voorgaande jaren geregistreerd.

Meerjarendoel 10.5.5 Het strategisch vermogen van de organisatie en lobbykracht is sterker

Wat doen we?

1. We starten met de inrichting van de strategische kennisfunctie en voeren strategische trendanalyses uit over de regio;
2. We organiseren activiteiten en delen kennis over het werken als transformatieve overheid.

Beoogde resultaten:

- We voeren een regionale analyse brede welvaart uit en gaan verder met de doorontwikkeling van de Toekomstbrief;
- De organisatie en bestuur zijn beter toegerust in het werken in transformatieprocessen.

Beleidsdoel	P10-6	Gemeenten, waterschap conf. wet
Meerjarendoel	10.6.1	De wettelijke toezichttaak wordt goed en efficiënt uitgevoerd

Wat doen we?

1. Het voorbereiden en opstellen van alle toezichtbeslissingen over alle Utrechtse gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen, waarbij meer maatwerk wordt toegepast. Bijbehorende monitoringstrajecten en interventies worden uitgevoerd volgens het vastgestelde nieuwe beleidskader 'In Zicht' IBT 2025-2028 en het aanvullend beleidskader IBT Huisvesting vergunninghouders.
2. Organiseren van (regio)bijeenkomsten over relevante onderwerpen per toezichtdomein om de kennisdeling tussen lokale overheden te stimuleren en het voorbereiden en uitvoeren van thema-onderzoeken op verschillende toezichtgebieden.
3. Het verder inrichten en uitvoeren van het toezicht op het domein Erfgoed volgens gemaakte afspraken in IPO-verband en het verder voorbereiden van de taak IBT-bibliotheken in IPO verband.

Beoogde resultaten:

- Door het uitvoeren van interbestuurlijk toezicht bijdragen aan een sterk en krachtig openbaar bestuur en het bevorderen en toezicht op een correcte uitvoering van wettelijke medebewindstaken bij de Utrechtse gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen.
- Het IBT-toezicht is eenduidig, transparant en proactief.
- Voorbereiden op nieuwe en gewijzigde IBT-taken zoals IBT-erfgoed en IBT-bibliotheken.

Beleidsdoel	P10-7	Concernbrede aansturing brede thema
Meerjarendoel	10.7.1	De Sociale Agenda is zichtbaar en uitvoerbaar binnen de Provinciale programma's en op een aantal sociale thema's aanvullend op gemeenten en andere organisaties

Wat doen we?

1. Bevorderen en bijdragen aan de borging van de Sociale bril (mensgericht, gebruikersgericht en inclusief werken) in de beleidsontwikkeling en bedrijfsvoeringprocessen van de provincie.
2. Samenwerken met gemeenten en belangenorganisaties om een bijdrage te leveren aan gelijke kansen voor inwoners in de provincie Utrecht.
3. Adviseren Mens & Organisatie mbt Diversiteit- en Inclusie (D&I)-beleid gericht op het blijvend werken aan een inclusieve organisatiecultuur.

Beoogde resultaten:

- De provincie werkt mensgericht, gebruikersgericht en inclusief in haar opgaven.
- We beschikken over een waardevol netwerk waarin het samenwerken aan een inclusieve provincie centraal staat. We hebben inzicht in maatschappelijke kwesties rondom antidiscriminatie en inclusie en ondersteunen actief initiatieven die gericht zijn op thema's zoals laaggeletterdheid, het slavernijverleden, Utrecht als regenboogprovincie, VN Verdrag Handicap en de strijd tegen discriminatie en andere vormen van uitsluiting.
- Inwoners, bezoekers, samenwerkingspartners en medewerkers herkennen zich in de provinciale organisatie.

Meerjarendoel	10.7.2	De vitaliteit van wijken en kernen is groter door vernieuwende aanpakken met burgers (maatschappelijke) organisaties en gemeenten
----------------------	---------------	---

Wat doen we?

1. In 2026 ondersteunen we gemeenschappen in kleine kernen om zelf aan de slag te gaan met het oplossen van vraagstukken van een maatschappelijke transitie die de gemeenschap raakt.
2. We geven sturing aan de Gemeenschapsalliantie Utrecht (GAU). Zodat zij hun diensten zo goed mogelijk afstemmen op de behoeften van de gemeenschappen.
3. We starten een lerend onderzoek, zodat we weten welke aanpakken effectief zijn en wat we ervan kunnen leren.

Beoogde resultaten:

- In 2026 gaan we 12 Dorpendeals sluiten.

Beleidsdoel	P10-8	Juridisch fundament sterker
-------------	-------	-----------------------------

Meerjarendoel 10.8.1 Versterken van de juridische functie

Wat doen we?

1. We investeren in de zichtbaarheid van JZ en juridische procedures. Dit doen we bijvoorbeeld door het organiseren van juridische cursussen voor niet-juristen, het juridisch spreekuur, maar ook door juridische materie in niet-juridische taal beschikbaar te maken. In het komende half jaar wordt gewerkt naar een omvattende communicatiestrategie voor JZ, om ons beter vindbaar en meer benaderbaar te maken
2. We zoeken de verbinding met collega's door de organisatie heen en investeren specifiek in de dwarsverbanden tussen de juristen van de provincie. Processen zoals Woo en Bezwaar worden geëvalueerd en zo nodig herijkt om efficiëntie te verbeteren en snijverlies te beperken. Ook zijn we op zoek naar technologische applicaties die kunnen helpen om processen te verbeteren. Het verbeteren van de zogenaamde 'lak-tooling' ten behoeve van Woo-verzoeken is hier een voorbeeld van.

Beoogde resultaten:

- Het juridisch advies wordt gegeven aan de voorkant van een project of procedure.
- Het juridisch advies is adviserend en meedenkend, integraal en strategisch
- Er zijn efficiënt ingerichte uitvoerende processen (bezwaarschriften en Wet open overheid) en genoeg mensen om deze processen goed uit te voeren.

Beleidsdoel	P10-9	De communicatie is zichtbaar, vindbaar
-------------	-------	--

Meerjarendoel 10.9.1 Door ontwikkelen communicatie op basis van nieuwe kennis en middelen

Wat doen we?

1. Medewerkers versterken kennis en (advies)vaardigheden door het volgen van, workshops, opleidingen en trainingen of het bijwonen van congressen.
2. Het omgevingsbeeld vanuit de mediamonitoring wordt betrokken bij communicatieadviezen.

Beoogde resultaten:

- Communicatie die aansluit op de wijze waarop inwoners hun informatie tot zich nemen. Dat omvat inhoud, taal, beeld, communicatiemiddelen en media.
- Goede interne samenwerking, professionele communicatie-advieskracht en vakkennis.
- Kennis van ethische vraagstukken rondom sociale media.

Meerjarendoel 10.9.2 De medewerkers van provincie Utrecht faciliteren in communicatieve vaardigheden waaronder duidelijk en begrijpelijk schrijven, (social) mediavaardig zowel intern als extern, verbindende gespreksvaardigheden.

Wat doen we?

1. Bijdrage leveren aan de training Bestuurlijke stukken schrijven.
2. Evalueren van het Schrijfadviseloket.
3. Aanbod van trainingen op maat, ten aanzien van omgaan met (sociale) media en gespreksvaardigheden.

Beoogde resultaten:

- Bestuur en medewerkers weten waar ze terecht kunnen voor ondersteuning in communicatie en voelen zich gefaciliteerd in de ondersteuning van hun communicatieve vaardigheden.
- 20 % van alle medewerkers heeft deelgenomen aan een activiteit of gebruik gemaakt van een aanbod ter verbetering van de communicatieve vaardigheden.

Meerjarendoel 10.9.3 Vergroten van de zichtbaarheid van het werk van de provincie (corporate communicatie), zodat inwoners weten aan welke opgaven de provincie werkt en wat ze wil bereiken.

Wat doen we?

1. Doorontwikkeling van het corporate format, meer rubrieken met geprioriteerde content.
2. Doorontwikkeling van de contentstrategie: beter inspelen op algoritmen door gericht publiceren op sociale media.

Beoogde resultaten:

- Effectiever en efficiënter inzet van mensen en middelen door een beter bereik per publicatie.

Wat gaat het kosten?

Beleidsdoel	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Meerjarendoel	2024	2025	2026	2027	2028	2029
P10-1 Provinciebestuur sterk en duidelijk	-9.473	-12.023	-12.733	-12.183	-11.993	-11.993
P10-1-1 Positie van PS is sterk en duidelijk	-4.195	-4.628	-5.832	-5.632	-5.442	-5.442
P10-1-2 Rijkstaken (CvdK) van blijvende hoge kwa	-1.683	-2.451	-1.925	-1.575	-1.575	-1.575
P10-1-3 Dagelijks bestuur (GS) is van hoge kwali	-3.595	-4.944	-4.976	-4.976	-4.976	-4.976
P10-2 Integriteit is een vast onderdeel	-60	-299	-304	-304	-304	-304
P10-2-1 Integriteit goed geborgd, beleid goed	-60	-299	-304	-304	-304	-304
P10-3 Intensievere aanpak van ondermijning	-1.021	-1.228	-1.041	-941	-941	-941
P10-3-1 De ondermijnende criminaliteit tegengaan	-1.021	-1.228	-1.041	-941	-941	-941
P10-4 Strategisch vermogen is groot	-2.636	-2.688	-2.768	-2.753	-2.754	-2.754
P10-4-1 Partners en inwoners consequent betrekke	-2.284	-2.388	-2.768	-2.753	-2.754	-2.754
P10-4-2 Gesprek met samenleving vanuit inhoud	-52	0	0	0	0	0
P10-4-3 Journalistiek duurzaam sterker	-300	-300	0	0	0	0

P10-5	Regionale slagkracht sterk	-4.189	-6.652	-5.296	-5.216	-5.086	-4.780
P10-5-1	Gezamenlijke visie op regiovorming	-1.297	-2.963	-1.229	-1.149	-1.069	-1.069
P10-5-2	Nota samenwerkende partijen uitgevoerd	-1.147	-1.089	-1.094	-1.094	-1.094	-1.094
P10-5-3	Realisatie van beleidsdoelstellingen	-902	-1.161	-1.116	-1.116	-1.116	-1.116
P10-5-4	De Staat van Utrecht is van niveau	-260	-285	-286	-286	-286	-286
P10-5-5	Strategisch vermogen organisatie sterker	-582	-1.155	-1.571	-1.571	-1.521	-1.215
P10-6	Gemeenten, waterschap conf. wet	-1.141	-1.551	-1.574	-1.574	-1.574	-1.574
P10-6-1	Wettelijke toezichtstaak goed	-1.141	-1.551	-1.574	-1.574	-1.574	-1.574
P10-7	Concernbrede aansturing brede thema	-820	-2.605	-2.876	-2.567	-492	-772
P10-7-1	De Sociale Agenda is zichtbaar	-820	-1.205	-1.126	-867	-792	-772
P10-7-2	Vitaliteit wijken groter	0	-1.400	-1.750	-1.700	300	0
P10-8	Juridisch fundament sterker	-1.467	-2.241	-2.286	-2.285	-2.285	-2.285
P10-8-1	Versterking juridische functie	-1.467	-2.241	-2.286	-2.285	-2.285	-2.285
P10-9	De communicatie is zichtbaar, vindbaar	-3.383	-3.732	-3.794	-3.794	-3.794	-3.794
P10-9-1	Door ontwikkelen communicatie	-1.242	-1.788	-1.809	-1.809	-1.809	-1.809
P10-9-2	Medewerkers faciliteren in Vaardigheden	-113	-71	-72	-72	-72	-72
P10-9-3	Corporate communicatie	-2.028	-1.874	-1.913	-1.913	-1.913	-1.913
Totaal programma voor bestemming		-24.191	-33.020	-32.672	-31.617	-29.223	-29.197
Voorstel resultaatbestemming							
Onttrekkingen		35	283	0	0	0	0
Toevoegingen		283	0	0	0	0	0
Totaal voorstel resultaatbestemming		-248	283	0	0	0	0
Totaal P10	Bestuur na bestemming	-24.439	-32.737	-32.672	-31.617	-29.223	-29.197

11. Overzicht Overhead

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel

- 11.1 De financiële keten is robuust, betrouwbaar en goed verankerd in de organisatie
- 11.2 De medewerkers en organisatie zijn duurzaam inzetbaar en zijn blijvend in ontwikkeling
- 11.3 Het ICT-fundament en de informatievoorziening is toekomstbestendig
- 11.4 De dienstverlening is klantgericht en klantvriendelijk en constant aan verandering onderhevig
- 11.5 De provincie geeft het goede voorbeeld door het verduurzamen van de eigen organisaties (processen en faciliteiten) vastgoed en de daarbij behorende buitenruimte
- 11.6 De beheersing van de organisatie door het management en het bestuur is optimaal

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsdoel P11-1 De financiële keten is robuust

Meerjarendoel 11.1.1 De financiële keten is robuust, betrouwbaar en goed verankerd in de organisatie.

Wat doen we?

- Structureel evalueren van P&C-producten met de organisatie na afronding van het product ten behoeve van verbeteringen
- Agenderen van evaluatiemomenten van P&C-producten met de Auditcommissie
- Herijking van financiële nota's en verordeningen met de organisatie en de Auditcommissie

Beoogde resultaten:

- Efficiënt en effectief werkende P&C-cyclus ten behoeve van beheersing en sturing
- Actuele financiële verordeningen en nota's

Beleidsdoel P11-2 Organisatie duurzaam inzetbaar

Meerjarendoel 11.2.1 De medewerkers en organisatie zijn duurzaam inzetbaar en zijn blijvend in ontwikkeling.

Wat doen we?

- We willen als organisatie vanuit een stevige basis slagvaardig kunnen inspelen op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen die de komende jaren op ons afkomen. We worden slagvaardiger door participatief, integraal en gecoördineerd te blijven werken aan de doorontwikkeling van onze organisatie, onze werkwijzen, ons (persoonlijk) leiderschap en onze samenwerkingscultuur.
- De veranderende arbeidsmarkt vraagt om te kijken naar onze instroom, maar vooral ook naar hoe we onze medewerkers gezond, gelukkig en bekwaam aan het werk (be)houden. Het vraagt duurzaam verbinden en laten groeien van medewerkers.

Beoogde resultaten:

- Om wendbaar te blijven als organisatie, blijft het belangrijk blijft dat we zicht blijven houden op de veranderende omstandigheden en deze blijven vertalen naar de benodigde ontwikkelingen en diensten voor organisatie en medewerkers. Organisatieontwikkeling is een constante, om toekomstbestendig te blijven.
- Vanuit de keten Mens en Organisatie, de provincie Utrecht deskundig terzijde staan door een strategisch adviserende, faciliterende en ontzorgende rol te vervullen. Dit vraagt doorontwikkeling van onze dienstverlening en slimmer samenwerken met focus op onze eerstelijns dienstverlening.

Beleidsdoel	P11-3	ICT-fundament is toekomstbestendig
--------------------	--------------	---

Meerjarendoel	11.3.1	Het ICT-fundament en de informatievoorziening is toekomstbestendig
----------------------	---------------	---

Wat doen we?

1. We leggen een basis voor een toekomstbesteding ICT-fundament, zowel technisch als organisatorisch, zodanig dat deze aansluit bij de vereisten voor de ontwikkeling van een robuust maar flexibel informatiehuis van de provincie. Dit heeft als doel dat "bewoners" (lees gebruikers) van het informatiehuis van de provincie kunnen beschikken over een veilige en betrouwbare digitale werkomgeving.
2. We hebben een werkbare set aan randvoorwaardelijke instrumenten in de basis beschikbaar zodanig dat wij het data-gestuurd werken kunnen faciliteren.
3. We beschikken over een veilige en betrouwbare informatievoorziening zodanig dat onze weerbaarheid tegen digitale bedreigingen voldoet aan het gewenste risicoprofiel

Beoogde resultaten:

1. We gaan het ICT-fundament moderniseren, aanbesteden en met marktpartijen realiseren. We laten ons informatievoorzieningsportfolio (IV-portfolio) beter aansluiten bij de P&C-cyclus, zodat de constante ontwikkeling van het informatiehuis: planmatiger, transparanter en daarmee voorspelbaarder wordt.
2. We gaan een centraal dataplatform realiseren, waarbij we primair mobiliteit, energie dienstencentrum (EDC) en Mens en Organisatie gaan faciliteren.
3. Naar aanleiding van de aanbevelingen van de provinciearchivaris en de functionaris gegevensbescherming, gaan we de komende jaren een inspanning leveren op het archief. Daarbij gaat het om overdracht van nog te bewerken archieven naar onze archiefbewaarplaats (HUA) en vernietiging van een deel van die archieven om aan de wettelijke verplichting te kunnen voldoen.

Beleidsdoel	P11-4	De dienstverlening is klantgericht
--------------------	--------------	---

Meerjarendoel	11.4.1	De dienstverlening is klantgericht en klantvriendelijk en constant aan verandering onderhevig.
----------------------	---------------	---

Wat doen we?

- Het uitvoeren van klantreizen – vanuit perspectief en met de klant - ter verbetering van onze dienstverlening. In afstemming met de proceseigenaar en in samenwerking met de Stafbureaus.
- Het doorontwikkelen van één serviceloket voor interne dienstverlening provincie Utrecht. Toewerken naar een nulmeting als het gaat om klanttevredenheid van onze dienstverlening. Vanuit daaruit een prestatie-indicator opstellen voor de P&C-producten.
- Het beschrijven, optimaliseren en verbeteren van processen en systemen ten behoeve van het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening.

Beoogde resultaten:

- Verbeteren van onze dienstverlening.
- Verhogen klanttevredenheid: afhandelingstermijn, klantvriendelijk en klantgericht communiceren.
- Het E-handboek waarin de procesbeschrijvingen zijn opgenomen, is elk jaar up to date.

Beleidsdoel	P11-5	De provincie geeft het goede voorbeeld
Meerjarendoel	11.5.1	De provincie geeft het goede voorbeeld door het verduurzamen van de eigen organisaties (processen en faciliteiten) vastgoed en de daarbij behorende buitenruimte.

Wat doen we?

- Het doorontwikkelen van de plannen voor de renovatie en verduurzaming van het Huis voor de Provincie.
- Verhogen en verschonen van de afvalscheidingsgraad en de totale hoeveelheid aan (kantoor)afval terugdringen.
- Inzetten op het stimuleren van duurzame mobiliteit voor het woon-werkverkeer en de dienstreizen.

Beoogde resultaten:

- Het realiseren van energieneutraal facilitair vastgoed.
- Diverse duurzaamheidsambities waar mogelijk verwerken in facilitaire vastgoedprojecten
- Een lagere CO₂-uitstoot, minder afvalverwerkingskosten en stimuleren van de circulaire economie.

Het [Duurzaamheidsverslag van 2024](#) is de bron voor alle data in de prestatie-indicatoren duurzaamheid. Behalve prestatie-indicator circulariteit in aanbestedingen, deze data is afkomstig uit het contractbeheersysteem van inkoop.

Beleidsdoel	P11-6	De beheersing van de organisatie
Meerjarendoel	11.6.1	Uitvoeren van concerncontrol waaronder het adviseurschap van de Financiële Auditcommissie.

Wat doen we?

- We volgen de uitvoering van de in 2025 opgestelde actieplannen risicomanagement.
- We voeren business control uit en adviseren we op bestuurlijke stukken voordat deze worden aangeboden voor besluitvorming.
- We ondersteunen het management door de implementatie van aanbevelingen van accountants en de Randstedelijke Rekenkamer te volgen. Verder voeren we een aantal onderzoeken uit, waaronder: een 217a onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur.

Beoogde resultaten:

- In 2026 zetten we in op de verdere doorontwikkeling van het risicogestuurd werken aan de hand van de in 2025 opgestelde actieplannen. Hierdoor maken we als organisatie een stap op het gebied van risicobewustzijn en risicoleiderschap.
- Daarnaast adviseren we de ambtelijke organisatie, het College (GS) en Provinciale Staten (PS) op het gebied van governance, risico's en beheersmaatregelen waaronder de grote transities (onder andere het Utrechts Programma Landelijk Gebied). Dit vergroot de kans op het succesvol doorlopen van de transities.
- Tevens ondersteunen we de organisatie door een beeld te vormen van de mate waarin we in control en rechtmatig zijn.

Meerjarendoel 11.6.2 Versterken van Verbijzonderde Interne Controle (VIC).

Wat doen we?

- We toetsen de verbijzonderde interne controles (VIC) in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording die door het College wordt afgegeven. Hiervoor wordt tevens het normenkader rechtmatigheid jaarlijks geactualiseerd en ter vaststelling aangeboden aan de staten.

Beoogde resultaten:

- We ondersteunen de organisatie door een beeld te vormen van de mate waarin we in control en rechtmatig zijn.

Wat gaat het kosten?

Beleidsdoel Meerjarendoel		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2024	2025	2026	2027	2028	2029
P11-1	De financiële keten is robuust	-9.466	-6.607	-6.313	-6.511	-6.421	-6.421
P11-1-1	De financiële keten is robuust	-9.466	-6.607	-6.434	-6.632	-6.542	-6.542
P11-1-98	Stelpost balans en begroting	0	0	121	121	121	121
P11-2	Organisatie duurzaam inzetbaar	-2.482	-13.137	-16.134	-13.958	-13.894	-12.607
P11-2-1	Organisatie duurzaam inzetbaar	-2.482	-13.137	-16.134	-13.958	-13.894	-12.607
P11-3	ICT-fundament is toekomstbestendig	-14.412	-16.849	-16.785	-16.668	-16.419	-15.800
P11-3-1	ICT-fundament is toekomstbestendig	-14.412	-16.849	-16.785	-16.668	-16.419	-15.800
P11-4	De dienstverlening is klantgericht	-21.452	-16.509	-12.115	-11.912	-11.912	-11.912
P11-4-1	De dienstverlening is klantgericht	-21.452	-16.509	-12.115	-11.912	-11.912	-11.912
P11-5	De provincie geeft het goede voorbeeld	-9.424	-10.120	-10.549	-10.458	-10.345	-12.937
P11-5-1	De provincie geeft het goede voorbeeld	-9.424	-10.120	-10.549	-10.458	-10.345	-12.937
P11-6	De beheersing van de organisatie	-1.974	-2.161	-2.200	-2.200	-2.200	-2.200
P11-6-1	Uitvoeren van concerncontrol	-1.841	-1.968	-2.003	-2.003	-2.003	-2.003
P11-6-2	Versterken van VIC	-133	-193	-196	-196	-196	-196
Totaal programma voor bestemming		-59.211	-65.382	-64.096	-61.706	-61.191	-61.877
Voorstel resultaatbestemming							
Onttrekkingen		0	3.370	0	0	0	0
Toevoegingen		1.625	450	1.500	0	0	0
Totaal voorstel resultaatbestemming		-1.625	2.920	-1.500	0	0	0
Totaal P11	Overhead na bestemming	-60.836	-62.462	-65.596	-61.706	-61.191	-61.877